Ազգ
Azg
armenian daily
10 ԱՊՐԻԼ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 66 (2511)

# Կիպրոսն էլ է Իսրայելին մեղադրում ցեղասպանության մեջ

Թուրքիայից բացի, Կիպրոսն էլ է մեղադրել Իսրայելին պաղեստինցիների հանդեպ «ցեղասպանություն» իրագործելու մեջ: Կիպրոսի խորհրդարանը, համաձայն «Ասոշիեյթեդ պրեսի» Նիկոսիայից ստված հաղորդագրության, միաձայն քվեարկել է հօգուտ այն բանաձեւի, որն «անվերապահորեն եւ հստակորեն դատապարտում է Իսրայելի գործողություններն ու Արիել Շարոնի կառավարության գործադրած ցեղասպանությունը պաղեստինյան ժողովրդի դեմ, որը միայն ատելությունն է հավերժացնում՝ սպանելով տարածաշրջանում խաղաղություն հաստատելու ամեն մի հեռանկար»:

Բանաձեւը կոչ է անում Իսրայելի կառավարությանը «անհապաղ հետ քաշել իր զորքերը պաղեստինյան տարածքներից» եւ վերջ դնել «պաղեստինյան իշխանությունների նախագահ Յասեր Արաֆաթի սադրիչ պաշարմանը, որը անտրամաբանական լինելուց բացի, խոչընդոտում է երկխոսության եւ ողբերգական փակուղուց դուրս գալու որեւէ հեռանկար»:

# Թել Ավիվը չի ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը

*Եթե անգամ Թուրքիայի վարչապետը Իսրայելին մեղադրի պաղեստինցիների «ցեղասպանություն» իրականացնելու մեջ*

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ապրիլի 8-ին «Արմինֆո» գործակալությունը տարածեց հաղորդագրություն, համաձայն որի Թել Ավիվը պատրաստ է ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունն ի պատասխան Անկարայի կողմից հայտարարությունների: Իրոք, Իսրայելի գործողությունները Պաղեստինում Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի կողմից «ցեղասպանություն» որակելն անհանգստություն է պատճառել ԱՄՆ հրեական համայնքին: Բայց ոչ ավելին: Թե ինչ աղբյուրների վրա հենվելով է «Արմինֆոն» եզրակացության եկել, թե Թել Ավիվը պատրաստ է ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը՝ դժվարանում ենք ասել:

«Ջերուսալեմ փոստը» ապրիլի 8-ի համարում գրում է, որ Թուրքիայի վարչապետ Բ. Էջեւիթի արտահայտությունները, թե Իսրայելը պաղեստինցիների «ցեղասպանություն» է իրականացնում, լուրջ ճգնաժամ է առաջացրել ռազմավարական դաշնակիցների միջեւ: Հինգշաբթի օրը Էջեւիթն իր կուսակիցներին ասել է, որ ոչ միայն Արաֆաթը, այլեւ ողջ պաղեստինցի ժողովուրդը քայլ առ քայլ ոչնչացվում է աշխարհի աչքի առջեւ: Իսրայելն Անկարայից բացատրություն պահանջեց՝ զգուշացնելով, որ Էջեւիթի հայտարարությունները կարող են ազդել երկու երկրների հարաբերությունների վրա:

Տես ➧ էջ 2

**ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑ**

# Ձեզ ճնշելու որեւէ փորձ եղե՞լ է

*Լրագրողներին հարցրեց նախագահը*

***Երեկ «Արագած» ընկերությունում՝ լրագրողների հետ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպման ժամանակ հետեւյալ երկխոսությունը տեղի ունեցավ Հայաստանում խոսքի ազատության վիճակի վերաբերյալ.***

– ԱՄՆ-ի դեսպանատունը մտահոգություն հայտնեց խոսքի եւ մամուլի ազատության սահմանափակման կապակցությամբ՝ կապելով դա Նախընտրական տարվա հետ:

**– Դուք ո՞ր լրատվամիջոցն եք ներկայացնում:**

– «Ազատություն» ռադիոկայանը:

**– Որեւէ ճնշում, ճնշման որեւէ փորձ երբեւէ զգացե՞լ եք:**

– Խոսքը դեսպանատան հայտարարության մասին է:

**– Դեսպանատունը շատ բան կարող է հայտարարել: Ես ձեզ որպես լրագրողի հարցնում եմ, դուք կամ ներկաներից որեւէ մեկը որեւէ ճնշում զգացե՞լ եք առնվազն վերջին 3–4 տարիներին: Չեմ կարծում, թե ճիշտ է մեկ մասնավոր հարցը ընդհանրացնելը եւ Հայաստանում խոսքի ազատության հետ կապելը:**

Ինքիշխանս, հանրահավաքի ժամանակ երեք պահանջ կար Նախագահին ուղղված, բայց ամենից հետաքրքրականն ու զավեշտայինն այն էր, որ դրանցից ոչ մեկը Նախագահի լիազորությունների հետ կապ չուներ:

Ա. Ա.

**ՀԱՄԱՌՈՏ**

# Մայիսին Երեւանում կանցկացվի հայ-ռուսական տնտեսական հանձնաժողովի 5-րդ նիստը

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ պաշտպանության նախարար, հայ-ռուսական տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ Սերժ Սարգսյանը ապրիլի 9-ին Մոսկվայում հանդիպում է ունեցել ՌԴ արդյունաբերության, գիտության եւ տեխնոլոգիաների նախարար, հայ-ռուսական տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի ռուսաստանյան կողմից համանախագահ Իլյա Կլեբանովի հետ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են հայ-ռուսական տնտեսական համագործակցության խնդիրներն ու հեռանկարները, ինչպես նաեւ համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծման հետ կապված մի շարք հարցեր: Նախնական պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել հայ-ռուսական տնտեսական միջկառավարական հանձնաժողովի 5-րդ նիստը մայիսի երկրորդ կեսին Երեւանում անցկացնելու վերաբերյալ:

## Վանո Սիրադեղյանը՝ «ՀՀ-ում մշտապես բնակվող»

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 9-ին Կենտրոն եւ Նորք Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը բավարարել է ՀՀՇ վարչության հայցն ընդդեմ ՀՀ ՆԳՆ անձնագրերի եւ վիզաների վարչության: Հայցվոր կողմը, ինչպես հայտնում են ՀՀՇ լրատվական ծառայությունից, դատարանից պահանջում էր պարտադրել համապատասխան մարմնին տալ տեղեկանք, որ Վանո Սիրադեղյանը վերջին 5 տարում հանդիսանում է ՀՀ-ում մշտապես բնակվող: «Այլեւս որեւէ իրավական արգելք չկա, որ Վանո Սիրադեղյանը գրանցվի ՀՀ ԱԺ պատգամավորության թեկնածու», նշված է կուսակցության լրատվական ծառայության հաղորդագրությունում: Վանո Սիրադեղյանի թեկնածությունն առաջադրված է Տավուշի մարզի թիվ 75 ընտրատարածքում անցկացվելիք ԱԺ պատգամավորի լրացուցիչ ընտրություններում:

# ՀԱՊ. Երեւանյան հանդիպմանը հատուկ ուշադրություն ռազմական հարցերին

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 9-ին Երեւանում կայացած Հավաքական անվտանգության պայմանագրի (ՀԱՊ) մասնակից պետությունների պաշտպանության եւ արտաքին գործերի փոխնախարարների խորհրդակցական հանդիպումը նվիրված էր ՀԱՊ կատարման ընթացքին: Ինչպես լրագրողներին հայտնեց Հավաքական անվտանգության խորհրդի գլխավոր քարտուղար Վալերի Նիկոլայենկոն, հատուկ ուշադրություն է հատկացվել Պայմանագրի ռազմական բաղկացուցիչի հետ կապված հարցերին, որը հատկապես կարեւորվում է նոր աշխարհաքաղաքական իրավիճակի պայմաններում: Մասնավորապես, քննարկվել է ՀԱՊ հատուկ շտաբի ստեղծման հարցը, որը կկոորդինացնի Պայմանագրի շրջանակներում երեք ուղղությունները՝ արեւելաեվրոպականը՝ Ռուսաստանի եւ Բելառուսի ԶՈՒ բազայի վրա, կովկասյանը՝ Ռուսաստանի եւ Հայաստանի, եւ կենտրոնասիականը՝ Ղազախստանի, Ղրղզստանի եւ Տաջիկստանի:

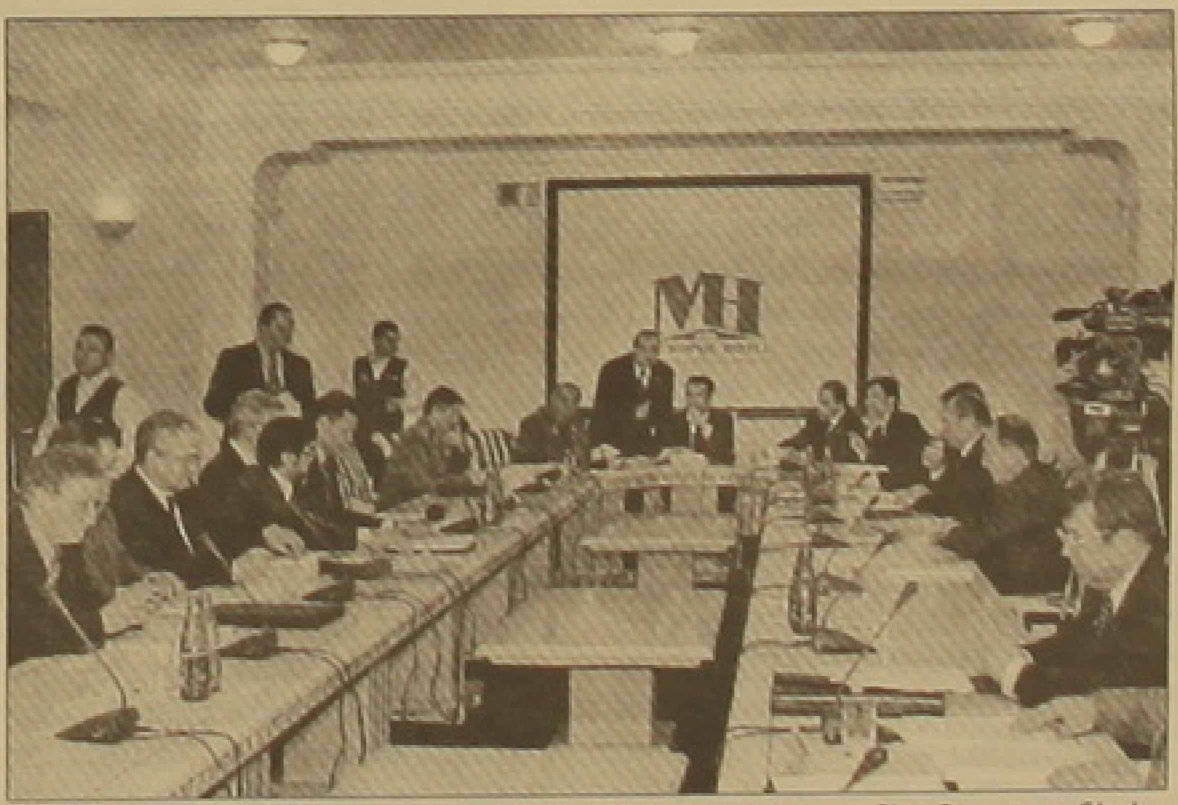

Տես ➧ էջ 2

# Քոլին Փաուելը հինգշաբթի կհասնի Իսրայել եւ կհանդիպի նաեւ Արաֆաթին

Երեկ Եգիպտոսում Նախագահ Հոսնի Մուբարաքի հետ հանդիպելուց հետո Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելը մամլո ասուլիսում հայտարարեց, թե հինգշաբթի օրվա երկրորդ կեսին կժամանի Իսրայել եւ հավանաբար նույն օրը Ռամալլայում կհանդիպի նաեւ պաղեստինցիների առաջնորդ Յասեր Արաֆաթին: Ավելի ուշ Իսրայելի արտգործնախարարության մամլո խոսնակը հաստատեց տեղեկությունը եւ ավելացրեց, որ իր կառավարությունը չի առարկում Փաուել-Արաֆաթ հանդիպմանը: Նույն ասուլիսում Փաուելն ասաց, որ իր առաքելության նպատակն է տարածաշրջանում հասնել «հրադադարից անդին քաղաքական կարգավորման»:

Այնինչ, հարկ է նշել, որ այժմ հրադադարի հասնելն է գլխավոր խնդիրը, քանի որ Իսրայելը, հակառակ պաղեստինյան Թուլքարամ եւ Կալկիլիա քաղաքներից զորքերը հեռացնելու փաստին, երեկ առավել եւս մխրճվեց Ջենին եւ Նաբլուս քաղաքների գրավման գործողություններում, մեծ կորուստների գնով: Երեկ Ջենինի մոտ գտնվող գաղթակայանում Իսրայելը կորցրեց 13 զինվոր եւ 9 ուրիշներ վիրավորվեցին: Հրեաների ասելով, այդ կորուստը հետեւանք էր նահանջող պաղեստինցիների կողմից տներից մեկում նախապես լարված ականային ծուղակի:

Ինչ վերաբերում է Փաուելի Եգիպտոս այցին, նախագահ Մուբարաքի հետ հանդիպման պահին Կահիրեի համալսարանների ուսանողությունը հակաամերիկյան հզոր ցույց էր անցկացնում մայրաքաղաքի փողոցներում:

Մի այլ ցույց, այս անգամ Հորդանանի մայրաքաղաք Ամմանում, երեկ գլխավորում էր Ռանիա թագուհին, որը ծագումով պաղեստինցի է: Ցույցի նպատակն էր համաշխարհային հանրության ուշադրությունը սեւեռել պաղեստինցիների մարդկային իրավունքների ոտնահարման փաստի վրա:

**ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

# Լիազոր ներկայացուցիչները կաշխատեն համանախագահների հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների լիազոր ներկայացուցիչների մասնակցությամբ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների առաջին հանդիպումը ծրագրվում է անցկացնել մայիսի կեսին: Ինչպես լրագրողներին հայտնեց Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարի առաջին տեղակալ Վյաչեսլավ Տրուբնիկովը, հանդիպումը կկայանա արեւելաեվրոպական պետություններից մեկի մայրաքաղաքում, ամենայն հավանականությամբ Պրահայում:

Ըստ Տրուբնիկովի, ղարաբաղյան կարգավորման բանակցությունների ֆորմատի ընդլայնման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների գաղափարն ուղղված է բանակցային գործընթացի շարունակականության ապահովմանը: «Մենք վաղուց արդեն երկու նախագահների ուղիղ երկխոսություն չենք տեսնում, այդ պատճառով համանախագահները հանդես եկան նախագահների լիազոր ներկայացուցիչների նշանակման առաջարկով, որոնք կաշխատեն Մինսկի խմբի երեք համանախագահների հետ»,– նշեց Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի տեղակալը:

Ըստ Տրուբնիկովի, կոնկրետ հարցերը, որոնք քննարկվելու են հանդիպմանը, դեռեւս գտնվում են մշակման փուլում: Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման բանաձեւերի մշակմանը, ապա նման կարգի որոշումները, ընդգծեց նա, «մնում են երկու նախագահների՝ Քոչարյանի եւ Ալիեւի ուսերին»:

Ի պատասխան այն հարցի, թե ղարաբաղյան կարգավորման մեջ ուղղում չե՞ն մտցնի արդյոք տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքական նոր պայմանները, մասնավորապես ԱՄՆ-ի ռազմական ներկայությունը, Տրուբնիկովը նշեց, որ ըստ ամերիկյան կողմի հավաստիացումների, տարածաշրջանում մշտական ռազմական ներկայություն չի նախատեսվում:

ԱԶԳ **Տեղական**

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

## Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունում

Տեղի է ունեցել ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հերթական նիստը: Քննարկվել է կուսակցության դիրքորոշումը Հայ դատի հետապնդման մարտավարության եւ հայ-թուրքական հարաբերությունների մասին: Ծավալվել է մտքերի փոխանակում՝ հաստատելով Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ավանդական դիրքորոշումը Հայ դատի հետապնդման ուղղությամբ: Հանրապետական վարչությունում կարծիքներ են արտահայտվել հայ-թուրքական քաղաքական եւ տնտեսական հարաբերությունների հեռանկարների մասին: Քննարկումների ընթացքում կարեւորվել են նաեւ Իսրայելի եւ Թուրքիայի հարաբերությունները իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության առկա իրողությունների պայմաններում: ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունն ընդունել է թիվ 26 շրջաբերականն՝ ուղղված կուսակցության շրջանային վարչություններին եւ ակումբներին, որում առաջարկվում է ժողովներում քննարկել Հայ դատի հետապնդման մարտավարությունը եւ հայցվում կուսակցականների դիրքորոշումը հայ-թուրքական հարաբերությունների հեռանկարների մասին:

Տեղեկանալով սկզբնական կազմակերպությունների տեսակետին նշված հարցերի շուրջ, վարչությունը շարունակելու է խնդրի քննարկումը:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը հաստատեց կուսակցական անդամատոմսերի ձեւը:

Վարչությունը հաստատեց նաեւ առաջիկա շաբաթվա ընթացքում ՀՌԱԿ նորաստեղծ կառույցների ժամանակացույցը:

## ԱԺ ընտրություններին մասնակցող մի նոր ուժ եւս ստեղծվեց

«Մեր կազմակերպությունը կմասնակցի Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրություններին՝ համամասնական կարգով», երեկ հայտարարեց «Քաղաքացիական ազգային նախաձեռնություն» հասարակական կազմակերպության հիմնադիր, Ռազմավարական ու ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի (ՌԱՀԿ) տնօրեն Րաֆֆի Հովհաննիսյանը:

«Քաղաքացիական ազգային նախաձեռնությունը» գրանցվել է անցյալ տարվա դեկտեմբերին, բայց գործունեությունը պաշտոնապես մեկնարկեց երեկ: Պրն Հովհաննիսյանը նոր կազմակերպությունը ներկայացնելիս նախ պարզաբանեց, թե ՌԱՀԿ-ն վերջին շուրջ ութ տարիներին կուտակել է վերլուծական փորձ, բազմաթիվ աշխատություններ է հրատարակել: «Դրանց թվում եղել են որոշակի երաշխավորություններ, որոնք ժամանակին դրվել են պետական մարմինների սեղաններին: Ցավոք, այդ աշխատանքներից շատ քչերն են լուրջ ուշադրության արժանացել, մինչդեռ եթե դրանք համարժեք վերաբերմունք ստանային, այսօր մենք, միգուցե, համեմատաբար բարվոք վիճակում լինեինք»: Այնպես որ, ըստ ՀՀ առաջին արտգործնախարարի, եկել է ժամանակը բոլոր այդ ուսումնասիրությունները, հայեցակարգերը գործնական ոլորտ փոխանցելու: Հետազոտական կենտրոնի հիմքով ստեղծված «Նախաձեռնությունում» ընդգրկված են հասարակական ու գիտակրթական տարբեր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ՝ Հրանուշ Խառատյանը, Մուշեղ Լալայանը, Արշոս Աղաբաբյանը, Այդին Մորիկյանը եւ ուրիշներ:

Պրն Հովհաննիսյանը հայտարարեց, թե կազմակերպությունը պիտի աշխատի բոլորովին նոր ձեւով: «Մենք որեւէ քայլ չենք ձեռնարկելու առանց հանրության դիրքորոշումները, դատողությունները հաշվի առնելու»: Նա հավաստեց նաեւ, թե իրենք նպաստելու են երկրում այնպիսի համակարգի ստեղծմանը, որտեղ ազգն ու պետությունն իրար են պատկանում: Հրանուշ Խառատյանը նշեց, որ եթե ժամանակն ու իրավիճակը ստիպեն, «Նախաձեռնությունը» կվերածվի քաղաքական կուսակցության:

Կազմակերպությունը նախատեսում է ապրիլի 30-ից օրաթերթ հրատարակել՝ «Օրրան» անվամբ: Դժվար է այսօր ասել, թե ինչ կողմնորոշում կունենա նորաստեղծ կազմակերպությունը՝ հաշվի առնելով նրանում տարբնույթ ներկայությունը:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

## ՀԱՊ. Երեւանյան հանդիպմանը հատուկ ուշադրություն ...

Սկիզբը էջ 1

Ըստ Նիկոլայենկոյի, քննարկումների հիմնական մասը նվիրված է եղել ՀԱՊ խորհրդի առաջիկա հոբելյանական նստաշրջանի նախապատրաստմանը, որը կկայանա 2002 թ. մայիսի 14-ին Մոսկվայում: Պայմանագրի մասնակից պետությունների նախագահների հանդիպմանը կնախորդի Պաշտպանության նախարարների խորհրդի եւ Արտաքին գործերի նախարարների խորհրդի համատեղ նիստը: «Մենք ցանկանում ենք, որպեսզի հոբելյանը լինի ոչ թե պարզապես հանդիսություն, այլ նաեւ առիթ շատ կարեւոր հարցերի լուծման եւ մեր ռազմաքաղաքական ինտեգրացումը որակական նոր մակարդակ առաջ մղելու համար»,- նշեց ՀԱԽ գլխավոր քարտուղարը:

Երեւանում քննարկվել է նաեւ ՀԱՊ մեխանիզմները եւ կառույցները Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության վերակազմավորելու հարցը, ինչը ՀԱՊ-ը կվերածի ՄԱԿ կանոնադրությանը համապատասխանող միջազգային կազմակերպության: Ըստ Նիկոլայենկոյի, Պայմանագրի ընդլայնում նոր լիիրավ անդամների ընդգրկմամբ չի ծրագրվում:

Անդրադառնալով ԱՄՆ-ի հետ Պայմանագրի անդամ առանձին երկրների ռազմական համագործակցության հարցին, Նիկոլայենկոն նշեց, որ պետություններն իրավունք ունեն զարգացնել ռազմական կապերը երրորդ պետությունների հետ, պայմանով, որ նրանք այդ մասին տեղեկացնեն Պայմանագրի իրենց գործընկերներին եւ գործեն ՀԱՊ բոլոր երկրների շահերին համապատասխան: «Նման կոորդինացում կա, եւ ես կարծում եմ, որ տվյալ դեպքում Պայմանագրի դրույթները պահպանվել են»,- հայտարարեց Նիկոլայենկոն: Նա ընդգծեց, որ ՀԱՊ բոլոր անդամները մասնակցում են հակաահաբեկչական կոալիցիային եւ այդ հարցում ունեն համաձայնեցված դիրքորոշում: Ինչ վերաբերում է Կենտրոնական Ասիայում եւ Կովկասում բանակաշար նոր գծերի հայտնվելու հնարավորությանը՝ կապված այդ տարածաշրջաններում ամերիկյան ռազմական ներկայության հետ, ապա, ըստ Նիկոլայենկոյի, ՀԱՊ մասնակից պետությունները ԱՄՆ-ի եւ Արեւմուտքի մյուս երկրների դաշնակիցներն են միջազգային ահաբեկչությունն արմատախիլ անելու գործում եւ ակնկալում են փոխադարձ հարգանք սեփական շահերի նկատմամբ: «Ինչպես Հայաստանը, այնպես էլ Ռուսաստանը ունեն իրենց կոնկրետ շահերը կովկասյան տարածաշրջանում, եւ մենք հույս ունենք, որ այդ շահերը կհարգվեն, եւ ուժերի ստեղծված հավասարակշռությունը, որ առկա է Կովկասում, կպահպանվի եւ կամրապնդվի»,- հայտարարեց Նիկոլայենկոն:

## Այս տարի կբացվի 25 հազար աշխատատեղ

*«Արագած» ընկերությունում հայտարարեց Ռոբերտ Քոչարյանը*

Երեկ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց անցյալ տարվա նոյեմբերից կանոնավոր գործունեություն ծավալած «Արագած» ընկերություն: Թեթեւ արդյունաբերության ոլորտի այս ձեռնարկությունում ներդրվել է 1,5 մլն դոլար: Այստեղ 25-40 հազար դրամ աշխատավարձով աշխատում է շուրջ 350 մարդ: Ընկերության սեփականատերը Ռուբեն Հայրապետյանն է, որը նախագահի հիմնական ուղեկիցն էր ձեռնարկության արտադրամասերում շրջելիս: Ձեռնարկությունը հիմնականում արտադրում է արքիչներ (բանակի եւ ոստիկանների առավել լայն շրջանակների համար), տղամարդկանց շապիկներ: Այստեղ փաստորեն փակվում է բամբակ-մանված-գործված-պատրաստի արտադրանք շղթան: Ներմուծվող եւ տեղում արտադրվող բամբակը Գյումրու մանվածքային ֆաբրիկայում մշակվելուց եւ թել դառնալուց հետո այստեղ վերածվում է վերջնական արտադրանքի:

Ինչպես ընկերությունում անցկացրած խորհրդակցությունից հետո լրագրողներին հայտնեց Ռոբերտ Քոչարյանը, գործարանում կոշիկի արտադրություն սկսելու եւ արտահանելու ծրագրեր կան: Ինքը հանդիպել է այստեղ ներդրում կատարելու ցանկություն ունեցող շվեյցարացի գործարարի հետ. «Հետագայում զարգացումներ կարող ենք ունենալ կոշիկի արտադրության եւ արտահանման հետ կապված»: Նախագահի նախաձեռնությամբ անցկացված խորհրդակցությունում քննարկվել են նաեւ «բամբակ» եւ «կաշի» ծրագրերը:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ Ռոբերտ Քոչարյանը հաստատեց առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարի հայտարարությունը, որ այս տարի առնվազն 25 հազար աշխատատեղ կբացվի: Դրանցից 8-10 հազարը՝ արդյունաբերության ոլորտում: Այստեղ արդեն կոնկրետ լեռնամետալուրգիայի, թեթեւ արդյունաբերության, ակնագործության ոլորտներում աշխատատեղերի ավելացում է նկատվում:

Առնվազն 12 հազար լրացուցիչ աշխատատեղ կստեղծվի շինարարության ոլորտում, մնացածը՝ ծառայությունների, սպասարկման բնագավառում: Ըստ նախագահի, 25 հազարը նվազագույն թիվն է, եթե նկատի ունենանք, որ տարին նախընտրական է: «Որքան էլ փորձեն խանգարել, դրանից պակաս թիվ չի լինի», վստահեցրեց Ռոբերտ Քոչարյանը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության համակարգի ձեռնարկությունները այս տարվա առաջին եռամսյակում ունեցել են 20 տոկոս արտադրության ծավալների եւ 40 տոկոս արտահանման աճ: Ընդհանուր տնտեսական կացության վերաբերյալ առաջին եռամսյակի վիճակագրական տվյալները դեռեւս չկան:

Նախագահն անդրադարձավ նաեւ վերջին օրերին արձանագրված դրամի արժեզրկմանը, դա կապելով արտահավաքման եւ հավաքված գումարների վճարման հետ եւ նշելով, որ բյուջեով սահմանված ինֆլյացիոն սցենարի սահմանների մեջ տեղավորվում ենք:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

## Թել Ավիվը չի ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը

Սկիզբը էջ 1

Իսրայելի գործողությունները դատապարտել է նաեւ Թուրքիայի արտգործնախարար Ի. Ջեմը: Ըստ «Ջումհուրիեթի», Թուրքիայի արտգործնախարարն Արաֆաթին համարել է Պաղեստինի պաշտոնական ղեկավար, իսկ Պաղեստին պետությունը Թուրքիան ճանաչում է: Ջեմը, ի տարբերություն Էջեւիթի, Թել Ավիվի քաղաքականությունը որակել է «ծայրահեղական»: Ջեմը եւս նկատել է, որ Էջեւիթի հայտարարությունները կարող են վնասել թուրք-իսրայելական հարաբերություններին, ինչին հաջորդել է Թուրքիայի վարչապետի մեկ այլ հայտարարություն, թե իր խոսքերը ճիշտ չեն հասկացվել: «Ջերուսալեմ փոստը» հիշեցնում է Էջեւիթի եւ նրա դանիացի գործընկերոջ միջեւ ուրբաթ օրը կայացած հանդիպումը, որի ընթացքում Թուրքիայի վարչապետն ասել է, թե Անկարան լուրջ կարեւորություն է տալիս Իսրայելի հետ կապերին, եւ ինքը նկատի չի ունեցել, թե «իսրայելցի ժողովուրդը ցեղասպանություն է իրականացնում»: Ավելին, եւ Էջեւիթը, եւ պաշտպանության նախարար Չաքմաքօղլուն հայտարարել են, որ Պաղեստինում Իսրայելի գործողությունները չեն կարող պատճառ դառնալ թուրք-իսրայելյան 670 մլն դոլար արժողությամբ ռազմական գործարքի չեղյալ հայտարարվելուն: Ինչպես հայտնի է, Թուրքիան արդեն իսկ կնքված գործարքով պետք է «M-60» մակնիշի 170 տանկ արդիականացնի Իսրայելում:

Թե ինչու Էջեւիթը Թել Ավիվին մեղադրեց «ցեղասպանություն» իրականացնելու մեջ, կարելի է միայն ենթադրել: Ենթադրություններից մեկը կարող է լինել հետեւյալը. Թուրքիան ցանկություն ունի պաղեստինա-իսրայելյան հակամարտության մեջ կատարել խաղաղարարի դեր, ինչը քիչ հավանական է թվում, եթե հաշվի առնենք, որ արաբական աշխարհում հաճախ Թուրքիան նույնացվում է Իսրայելի եւ ԱՄՆ-ի հետ վաս իմաստով: Այսինքն՝ Էջեւիթը, «ցեղասպանության» մեջ մեղադրելով Իսրայելին, փորձում է շահել արաբական երկրների համակրանքը: Մենք համարձակվում ենք նաեւ ենթադրել, որ Էջեւիթը պաղեստինցիների «ցեղասպանությունը» ճանաչել է՝ նախապես իր հայտարարությունները համաձայնեցնելով Իսրայելի եւ ԱՄՆ-ի հետ: Տարօրինակ է, Էջեւիթը Թել Ավիվին մեղադրում է «ցեղասպանություն» իրականացնելու մեջ, իսկ Իսրայելը միայն «բացատրություն» է պահանջում: Այստեղ ավելորդ չէ նշել հայ-իսրայելյան վերջին միջադեպը, երբ պաշտոնական Երեւանի դիվանագիտական նոտային Թել Ավիվը հաջորդ իսկ օրը պատասխան նոտա ուղարկեց: Եթե հիշում եք, Հայաստանն Իսրայելին չէր մեղադրել աշխարհի աչքի առջեւ պաղեստինցիների ցեղասպանություն իրականացնելու մեջ:

Իսրայելը եւ Թուրքիան ռազմավարական դաշնակիցներ են, եւ այդ դաշնակցությունը, անկախ նրանից, թե Էջեւիթը կամ այլ թուրք բարձրաստիճան պաշտոնյաներ կդատապարտեն Թել Ավիվի գործողությունները Պաղեստինում, չի խաթարվի, քանի դեռ տեղի չեն ունենում աշխարհաքաղաքական փոփոխություններ ի վնաս Թուրքիայի, Իսրայելի եւ ԱՄՆ-ի: Հակառակը՝ այդ փոփոխություններն ավելի կենսական են դարձնում Վաշինգտոն-Թել Ավիվ-Անկարա ռազմավարական դաշնակցությունը:

Չի բացառվում, որ ԱՄՆ հրեական որոշ շրջանակներ, իսրայելցի որոշ նախարարներ ակնարկեն Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու մասին, ինչն արել են նախկինում: Ավելին չպետք է ակնկալել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՀԱՐԿԱԴԻՐ ԿԱՍԱՐՈՒՄԸ

# Անպատիժ խարդախություն

## Արդյոք երկա՞ր ժամանակով, թե՞ ընդմիշտ

«Ազգը» քանիցս անդրադարձել է Երեւանում գործող այն խմբավորումներին, որոնք խարդախության միջոցով տեր են դառնում այլոց գույքին, կայքին՝ թողնելով նրանց, տառացիորեն, բախտի քմահաճույքին:

Մասնավորապես, մեր թերթում գրվել է Բաշինջաղյան, փ. 173, բն. 23-ի պատմությունը, որտեղ բնակվող ծերերին մի քանի անգամ փորձել են «քշել» իրենց բնակարանից: Իսկ երեկ արդեն որոշ իրեր հանվել են տանից:

Եվ այս ու նման այլ պատմությունների գլխավոր դերակատար տիկին Շուրայի դեմ բոլոր բողոքները կամ անպատասխան են մնացել, կամ զավեշտալի պատասխանների արժանացել:

Օրինակ, Շուրայի ու նրա ընտանիքի մյուս անդամների զոհերը երեք անգամ դիմել են ՀՀ գլխավոր դատախազ պրն Թամազյանին: Առաջին անգամ բողոքը մակագրվել է Կենտրոն համայնքի պատասխանատու... [see below]



Օրինակ, Շուրայի ու նրա ընտանիքի մյուս անդամների զոհերը երեք անգամ դիմել են ՀՀ գլխավոր դատախազ պրն Թամազյանին: Առաջին անգամ բողոքը մակագրվել է պետական շահերի պաշտպանության վարչությանը, որտեղ գործ է կազմվել: 2 ամիս անց վարչության պետի ստորագրությամբ բողոքի պատասխան է եկել, թե հանցակազմի բացակայության պատճառով քր. գործ հարուցել հնարավոր չէ: Մինչդեռ պատասխանից առաջ նույն վարչության դատախազ Լյովա Սահակյանը նշել է, որ խարդախություն, ըստ իրեն, կա եւ գործ անպայման կհարուցվի:

Քր. գործ, վերջնականապես, չի հարուցվել նաեւ այն պատճառով, որ գլխավոր դատախազի ասելով՝ քաղաքացիական գործերով իրենք զբաղվել չեն կարող: Դատական ատյաններում էլ պնդում են, որ, չլինելով քննչական մարմին, չեն կարող նաեւ գործ հարուցել:

2-րդ բողոքին պատասխանել են նույն կերպ, 3-րդը մնացել է անպատասխան:

Տուժողները դիմում-բողոքներ են ղրկել նաեւ ՀՀ նախագահին եւ առաջին տիկնոջը: Նախագահի աշխատակազմից պատասխանել են, որ նախագահը բան ու գործ չունի՞, արդյոք, որ դրանով զբաղվի: Գրավոր, սակայն, ոչ մի պատասխան չի եղել:

Թերեւս կարծելով, որ թերթը որոշակի իշխանություն է, երեկ խմբագրություն էին եկել մարդիկ, որոնք շատ «լավ» են ճանաչում Շուրային եւ կոնկրետ տուժել են:

Նրանք մի նամակ էին բերել՝ ուղղված գլխավոր դատախազ պրն Արամ Թամազյանին: Նամակը հեղինակող Բաշինջաղյան փողոցի մի խումբ բնակիչներ խնդրում են միջամտել այս անօրինություններին:

«Ազգը» հավաստում է, որ թերթը նույնպես քր. գործ հարուցելու իրավասություն չունի: Սակայն, միեւնույն ժամանակ, նշենք, որ թերթը կարդում են նաեւ իրավապահները:

Նման անօրինականություններն առանց «տանիքի» չեն լինում: Եվ ստացվում է, որ «տանիքի» առկայության դեպքում միշտ կարելի է անպատիժ մնալ: Միշտ հնարավոր է խաբել ու գողանալ, քանի դեռ գողացող ձեռքը բռնող չի հայտնվել:

Ուրեմն ի՞նչ, մեր պետության մեջ չկա՞ նման մեխանիզմ, չկա՞ որեւէ կազմակերպություն, որի միջոցով հնարավոր լինի պաշտպանվել «կրթված» սրիկաներից: Նշանակո՞ւմ է, արդյոք, դրանց լռությունը նաեւ բացակայություն:

Հուսանք, որ ո՛չ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԼՐԱՏՎԱՄԻՋՈՑՆԵՐ

# Հայտարարություն

Վերջին օրերին որոշ քաղաքական ուժեր փորձում են նախընտրական պայքարի նպատակների համար հետեւողականորեն օգտագործել խոսքի ազատության եւ զանգվածային լրատվության միջոցների պաշտպանության հիմնահարցը: Կազմակերպվում են հանրահավաքներ, բողոքի այլ գործողություններ, ընդ որում, նաեւ այն ուժերի կողմից, որոնց համար խոսքի ազատությունն ու ժողովրդավարական մյուս արժեքները, մեղմ ասած, երբեւիցե չեն կարեւորվել: Տպավորություն է ստեղծվում, թե այդ անձինք ավելի են շահագրգռված մեր ազատ գործելու երաշխիքների ապահովման հարցում, քան մենք ինքներս՝ լրագրողներս:

Ստիպված ենք չորրորդ իշխանության իրավունքների նորահայտ պաշտպաններին տեղեկացնել, որ իրենց «անհանգստությունը» ոչ միայն շատ դեպքերում որեւէ լուրջ հիմքեր չունի, այլեւ գնահատվում է մեր կողմից որպես ԶԼՄ-ների զուտ իրավական եւ օրենսդրական ոլորտներում գտնվող խնդիրները քաղաքական հարթություն տեղափոխելու, նրանց նախընտրական խաղերի մեջ ներքաշելու, արտաքին աշխարհում Հայաստանը որպես ոչ ժողովրդավարական երկիր ներկայացնելու միջոցով սեփական քաղաքական խնդիրները լուծելու փորձ:

Միայն այս կերպ ինքնադրսեւորվելու հնարավորություն ունեցող ուժերը վերջին օրերին օգտագործում են նաեւ «Ա1+» հեռուստաընկերության շուրջ իրավական հարթության վրա գտնվող խնդիրը: Ակնհայտ փորձեր են արվում ամեն կերպ քաղաքականացնել հարցը եւ բացառել այն իրավական հարթության վրա լուծելու հնարավորությունը: Ավելին, նրանց ձեռնտու է ոչ թե խնդրի դրական լուծումը եւ մեր գործընկերների համար իրենց մասնագիտական պարտքը կատարելու պայմանների ապահովումը, այլ հարցը քաղաքական շահարկումների օրակարգում պահելու հնարավորությունը:

Մենք ցավով եւ ափսոսանքով ընդունեցինք մրցույթում «Ա1+»-ի պարտությունը: Համոզված ենք, որ չնայած դրան, հեռուստաընկերությունն ունեցել է եւ կունենա իր արժանի տեղը Հայաստանի զանգվածային լրատվության դաշտում: Անտարակույս, «Ա1+»-ի խնդրի լուծում ոչ միայն հնարավոր է, այլեւ անհրաժեշտ, սակայն միմիայն իրավական դաշտում:

Ստեղծված իրավիճակը պարտադրում է մեզ՝ հայաստանյան լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներիս, հանդես գալ հայտարարությամբ.

– Հայաստանում խոսքի ազատությունը վտանգված չէ եւ ԶԼՄ-ների գործունեության համար ստեղծված են անհրաժեշտ պայմանները,

– քաղաքական բոլոր ուժերին հորդորում ենք ձեռնպահ մնալ մեր անունից հանդես գալու, մեր խնդիրները քաղաքականացնելու եւ դրանք ինչ-ինչ սեփական նպատակներին ծառայեցնելու փորձերից:

*Հայաստանի հանրային հեռուստատեսություն*
*«Պրոմեթեւս» հեռուստաընկերություն*
*«Արմենիա» հեռուստաընկերություն*
*«Ար» հեռուստաընկերություն*
*«Շանթ» հեռուստաընկերություն*
*«Երեւան» հեռուստաընկերություն*
*Հայաստանի հանրային ռադիոընկերություն*
*«Հայոց աշխարհ» օրաթերթ*
*«Ազգ» օրաթերթ*
*«Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթ*
*«Գոլոս Արմենիի» թերթ*
*«Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթ*
*«Նոյյան տապան» թերթ*
*«Ժամանակ» շաբաթաթերթ*
*«Արմենպրես» լրատվ. գործակալություն*
*«Արմինֆո» լրատվ. գործակալություն*
*«Դե ֆակտո» լրատվ. գործակալություն*

ԴԱՏԱՐԱՆ

# Մոտ 40 վկայություն. մնաց գրեթե կեսը

Մուշեղ Սաղաթելյանի գործով դատավարության երեկվա նիստը բավականին առանձնահատուկ էր: Առաջինը վկաներից դատարան էր ներկայացել «Շեյթանի» կինը: Նա հավաստեց, որ Մ. Սաղաթելյանը եղել է իրենց տանը, եւ ինքը սուրճ է հյուրասիրել: Վկան ոչինչ չի լսել, ամուսնուց՝ գործակալ Հ. Գրիգորյանից էլ տեղեկացել է, թե ով էր «հյուրը»:

Վկան նաեւ նշեց, որ ամուսնու մոտ ոչ մի գումար չի տեսել: Դեռ ավելին, պարզվում է, «Շեյթանը» դրամ է շորթել ոչ միայն Մ. Սաղաթելյանից, այլեւ՝ հացի ինչ-որ փոռում աշխատող կնոջից:

«Շեյթանի» կինը, պատասխանելով դատավոր Վազգեն Լալայանի հարցին, ճշգրտեց, որ ամբաստանյալին ոչ միայն սուրճ է հյուրասիրել, այլեւ թան: Դատավորին հասկապես այդ մանրամասնությունը հետաքրքրեց:

Հաջորդ վկան դարձյալ Գրիգորյան ազգանունով Սերյոժան էր՝ աշտարակցի տաքսու մի վարորդ: Նա իր կապույտ «Մոսկվիչով» ժամանակին Աշտարակից Երեւան էր տարել «Շեյթանին», ապա՝ հետ բերել:

Այս վարորդի հետ «Շեյթանը» գնացել էր «հոկտեմբերի 27»-ի գործով ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանի տուն: Այս դրվագով ցուցմունք տվեցին մյուս երկու վկաները: Նրանցից մեկն ամբաստանյալ Է. Գրիգորյանի կինն էր, մյուսը՝ եղբայրը:

Նրանք վկայեցին, որ «Շեյթանը» ներկայացել է իրենց տուն: Նա ինքն իրեն անվանել է Գագիկ, ներկայացել է որպես Նուբարաշենի մեկուսարանի տնօրեն: «Գագիկը» վստահեցրել է, որ մեկուսարանի պետի տեղակալի գիտությամբ նրանք կարող են տեսակցել Էդիկ Գրիգորյանի հետ: Սակայն նկատելով տանտերերի կասկածոտ վերաբերմունքը, «Գագիկը» մի հեռախոսահամար է գրել, որով կարող էին զանգահարել՝ տեսակցություն ստանալու համար:

Էդիկ Գրիգորյանի ո՛չ կինը, ո՛չ եղբայրը որեւէ ծայներիզի կամ տեսաերիզի գոյության մասին չեն իմացել:

Ի դեպ, ամեն ներս մտնող վկայի կողմից ճանաչվելու-չճանաչվելու համար Մ. Սաղաթելյանը ստիպված էր ոտքի կանգնել եւ հանել ակնոցը. ամբաստանյալը չհամբերեց. «Նկարս կպցրեք այդտեղ»:

Ապա դատարանը լսեց եւս երկու վկայի՝ «գնդապետների գործով»: Առաջին վկան նշեց, որ իր նկատմամբ բռնություն չի եղել, թեեւ բերման են ենթարկվել հայրենիքի դավաճանության կասկածանքով: Վկան, սակայն, նաեւ հավաստեց, որ իր ընկերներից ոմանք ծեծված են եղել, ստացել են վնասվածքներ: Բայց նրանցից ոչ մեկը կոնկրետ Մ. Սաղաթելյանի անունը չի տվել:

Ներկայացած մյուս գնդապետ-վկային, ընդհակառակը, ենթարկել էին ծեծի, սակայն նա չի հիշում, թե ո՞վ: Ամեն դեպքում, այս վկան փաստեց, որ թեեւ ծեծողների մեջ էր նաեւ Մ. Սաղաթելյանը, բայց չի հիշում, թե մասնակցել է ծեծին:

Վերջին վկան «Ազգային պետություն» կուսակցության նախագահ Սամվել Շահինյանն էր: Նա վկայություն տվեց 1996 թ.-ի սեպտեմբերի 25-ի դեպքերի կապակցությամբ: Նրան, սակայն, ո՛չ ծեծել են, ո՛չ հայհոյել: Բայց վկան ծեծված տեսել է Դավիթ Վարդանյանին, Աղասի Արշակյանին:

Մեղադրողի հարցերից հետո միայն վկան փաստեց, որ Մ. Սաղաթելյանն այդ օրը ափսոսանք է հայտնել, որ նրա ձեռքը կոտրված է:

Ինչեւէ, մոտ 40 վկայի ցուցմունք արդեն լսվել է դատարանում: Ինչպես ասում են՝ վերջը բարի լինի:

Ա. Հ.

# Վերադարձ խորին երախտագիտությամբ

Երբ երախտագիտությունը ի գին կյանքի է լինում, չես փորձի երբեք նմանվել շնորհակալության խոսքեր ասողի միայն: Այս մի քանի տողերը կյանքը վերստին ապրողի բացառիկ զգացողությունը կարո՞ղ են ամփոփել արդյոք: Չգիտեմ:

Երբ հուսաբեկ ես եւ հաշտված՝ կյանքին հրաժեշտ տալու մտքին, երբ անտարբերությունը՝ համատարած, անդառնալի ավերածություններ է գործում, հենց այդ պահերին ես հանդիպում մարդկանց, որոնց կյանքը կոչված է հակակշիռ դառնալու անտարբերությանը, ատելությանը, չարին: Այսպիսի հազվադեպ հանդիպող՝ իր մարդկային եւ պրոֆեսիոնալ բարոյական նկարագիրը պահպանողներից է Երեւանի թիվ 1 հիվանդանոցի վիրահատության բաժանմունքի վարիչ պրոֆ. Մուշեղ Միրիջանյանը: Մարդ, որի ներքին բարությունն իր հայացքի ու ձեռքերի միջով իբրեւ կենարար ուժ փոխանցվում է հիվանդներին: Ես՝ մոտալուտ մահվանն ինձ դատապարտածս, այսօր վերստին կյանքի եմ կոչվել Մուշեղ Միրիջանյանի բարության, հոգածության, անսահման ջերմության, ձեռքերի «իմաստության» շնորհիվ: Իսկ կյանքի շարունակելիության զգացումը ապրեցի մինչեւ վիրահատությունը, պրոֆեսորի աշխատասենյակում զրուցելիս, երբ բժշկի՝ հույսով, սիրով ու հավատով լի հայացքը իմ մեջ արթնացրեց վաղուց մոռացված այդ երազը: Ես հասկացա, որ կյանքը նորից ապրելու համար ստացել էի ամենակարեւորը՝ հավատի անցաթուղթը:

Այսօր ես երախտապարտ եմ իմ փրկարար բժշկին, եւ այս զգացումն անթարգմանելի է բառերով: Միայն կուզենայի, որ մեր օրերում հազվադեպ եւ օրհնելի այն մարդիկ, որ գործում են խավարին ի հակակշիռ եւ ապրում են իրենց կյանքը՝ հանձնված խղճի դատին, չլինեն մոռացված եւ վարձատրվեն իրապես: Թեեւ համոզված եմ, որ վարձատրությունն ինքնին արդեն կա՝ կյանքը կրկին վերապրողներիս տեսքով:

ՎԱԼԴԻՄԻՐ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

# Հանձնաժողովն ընդդեմ «Արմենտելի»

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի լրատվության ծառայությունից, ապրիլի 9-ին հանձնաժողովը «Արմենտելի» դեմ հայցադիմում է ներկայացրել ՀՀ տնտեսական դատարան: Նպատակն է ապահովել այս տարվա մարտի 22-ին ընդունված որոշման հարկադիր կատարումը, համաձայն որի՝ գերիշխող դիրքը չարաշահելու պատճառով «Արմենտելը» մի շարք գործողություններ պետք է ձեռնարկի, որոնք չի ձեռնարկել:

Այսօր, բացի բջջային նոր ծառայության հետ հեռախոսասարքի պարտադրանքը փաստացի վերացնելուց, հանձնաժողովը չի կատարել հանձնաժողովի որոշման հետեւյալ պահանջները՝ 15-օրյա ժամկետում վճարել տուգանք բազային տուրքի հինգհազարապատիկի չափով (5 մլն դրամ), մեկօրյա ժամկետում ուժը կորցրած ճանաչել գործադիր տնօրենի համապատասխան հրամանը եւ հաղորդագրություն հրապարակել հեռախոսասարքը բաժանորդներին վերադարձնելու եւ դրա դիմաց վճարած գումարը հետ ստանալու հնարավորության մասին:

Ա. Մ.

# Տոհմային գործը բարելավվում է

Տավուշի մարզի Բերդի տարածաշրջանում անցած տարի արհեստական սերմնավորման է ենթարկվել ընդամենը 600 կով (մարզում առկա է 370 հազար գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանի): Մասնագետների կարծիքով, 1,5-2 տարի հետո կատարված աշխատանքները կտան իրենց արդյունքները: Կձեւավորվի բարձր մթերատու տոհմային գլխաքանակ, որից ստացված եկամուտներն անհամեմատ ավելի շատ կլինեն, քան ներկայումս:

Ընթացիկ տարում նախատեսվում են տոհմային գործի բարելավման լուրջ քայլեր, այդ նպատակով ավելացնելով արհեստական սերմնավորման աշխատանքների ծավալը:

Տարածաշրջանի անասնաբուժական ծառայությունը վատթար վիճակում է: «Չպետք է սպասել, որ համաճարակը սկսվի եւ հետո միջոցներ ձեռնարկվեն», ասաց մարզպետարանի ներկայացուցիչը:

Ի դեպ, Բերդի տարածաշրջանի սահմանային գյուղերն առանձնակի ուշադրության կարիք ունեն:

ՆԵԼԼԻ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

*Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանի հետ հարցազրույցը նվիրված էր մինչեւ այժմ մեզանում աննախադեպ երեւույթի՝ ռեկտորի պաշտոնում նրա ընտրվելուն: Այդ առթիվ հարցազրույցն սկսելուց առաջ շնորհավորանքիս պատասխանն առավել հաճելիներից էր. «Օրվա մեջ երկու-երեք թերթ եմ հասցնում նայել, դրանցից մեկը «Ազգն» է: Հավասարակշռված, լուրջ թերթ է, եւ ձեր շնորհավորանքն ինձ համար թանկ է, շնորհակալ եմ...»:*

# Ռադիկ Մարտիրոսյան. «Համալսարանը պետք է ասի իր մակարդակին վայել խոսք»

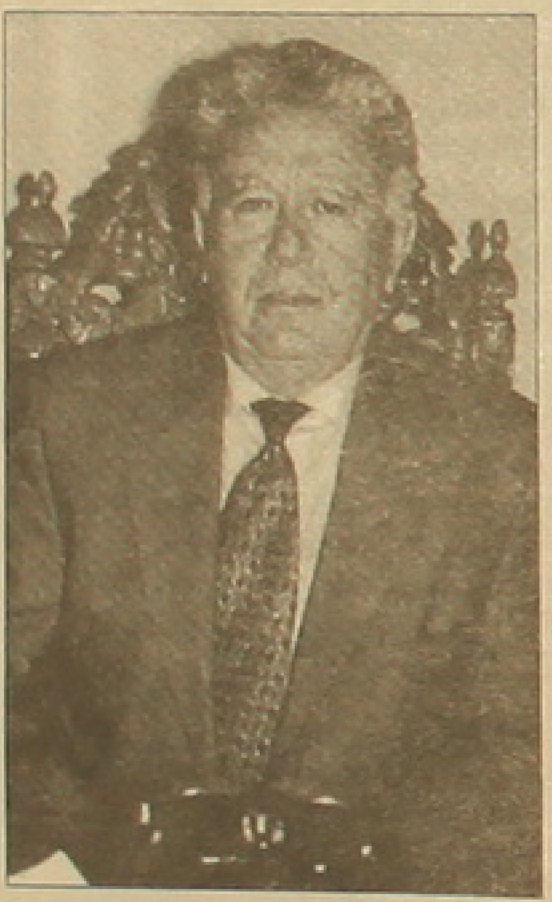

– Եկեք մի հպանցիկ անդրադարձ կատարենք մայր բուհի ռեկտորի պաշտոնում Ձեր 8-9 տարիների աշխատանքին եւ առաջիկա անելիքներին:

– Ռեկտորի ընտրությունը, մեր կանոնադրության համաձայն, նախատեսում էր թեկնածուի զեկուցումը առաջիկա 5 տարիների զարգացման ծրագրերի վերաբերյալ, որովհետեւ ռեկտորն ընտրվում է 5 տարով: Այդպիսի զարգացման ծրագիր կազմել էի, եւ դա հրապարակվեց համալսարանի թերթում: 9-րդ տարին է, որ ես նշանակվել եմ համալսարանի ռեկտոր: Եվ պետք է ասեմ, որ ռեկտորի ընտրությունը համալսարանական կարեւոր պրոբլեմներից մեկն էր: Համալսարանի հանրությունը միշտ էլ ձգտել է ունենալ ընտրովի ռեկտոր, եւ ահա 83 տարիների պատմության մեջ առաջին անգամ դա տեղի ունեցավ:

Ընդհանրապես պետք է նկատեմ, որ վերջին տարիներին մեր կյանքում քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական շատ լուրջ փոփոխություններ տեղի ունեցան: Մենք դարձանք անկախ երկիր, տնտեսությունը զարգանում է շուկայական օրենքներով, արժեքների համակարգը վերաիմաստավորվում է: Ասել, թե այդ ամենը չպետք է արտացոլվեր կրթության մեջ՝ միամտություն կլիներ: Մենք չէինք կարող պահպանել հին կրթական համակարգը, թեեւ նա ուներ շատ դրական կողմեր, երեւի թե աշխարհի լավագույն համակարգերից մեկն էր: 1993-ին, երբ ես եկա, համալսարանը ֆիզիկապես ահավոր ծանր վիճակում էր: Դրան նախորդած երկար տարիների ընթացքում հենց թեկուզ համալսարանական շենքերի պահպանման առումով քիչ բան էր արվել, իսկ 90-ականների ցրտի եւ խավարի տարիներին դրանք հասել էին քայքայման եզրին: Այս սենյակում դույլեր էին դրված, որովհետեւ վերեւից կաթում էր, իսկ վերեւում, տանիքի տակ, գրադարանն էր... Այս տարիներին հաջողվեց համալսարանը պահպանել: Բայց դա նշանակում է ոչ միայն ֆիզիկապես պահպանել: Կրթությունը պետք է համահունչ դարձվեր կյանքի զարգացման ընթացքին ու հեռանկարներին: Հին բովանդակությամբ կրթությունն այլեւս ոչ մեկին պետք չէր: 1994-ին մենք մշակեցինք համալսարանի կրթության բարեփոխումների մի ամբողջ ծրագիր, որը նախատեսում էր կրթության բովանդակության փոփոխություն եւ միջազգային ինտեգրացման հեռանկար:

Ի՞նչ էր նշանակում դա: Համալսարանը, հայտնի է, ունի 2 խոշոր թեւ՝ բնագիտական եւ հումանիտար-հասարակագիտական: Եթե բնագիտական թեւում փոփոխությունների անհրաժեշտությունը շատ մեծ չէր (թեեւ այստեղ էլ հարկ էր վերանայել մասնագիտությունների ցանկը եւ շատ այլ բաներ), ապա հումանիտար թեւում պահանջվում էին համակարգային, ուղղակի հեղափոխական փոփոխություններ: Այն պետք էր մաքրել քաղաքականությունից, որովհետեւ հին կրթական համակարգը ծայրահեղ քաղաքականացված էր: Դա նշանակում էր փոխել կրթական պլանները, փակել հին, այլեւս պահանջարկ չունեցող մասնագիտությունները եւ բացել նորերը, մշակել ուսումնական պլաններ, ծրագրեր, որոնց համապատասխան պետք է լինեին նաեւ դասագրքերը, ուսումնական ձեռնարկները: Ամենակարեւորը՝ անհրաժեշտ էր ունենալ նոր մասնագետներ, վերապատրաստել շատ-շատ գիտական կադրեր: Սրանք շատ դժվար խնդիրներ էին եւ ամենից առաջ պահանջում էին հոգեբանական արգելքների հաղթահարում: Չեմ թաքցնում, մենք մինչեւ հիմա էլ ունենք պրոֆեսորներ, ովքեր կրթական հին համակարգի պատկերացումներից դեռ այսօր էլ լիովին չեն ձերբազատվել: Մի խոսքով, անելիքները շատ-շատ էին, եւ դրանք պահանջում էին նաեւ խոշոր նյութական միջոցներ: 1994-ի ձմռանը Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը, ի պատիվ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի, ընդառաջեց մեզ եւ հատկացրեց դրամաշնորհ, որը նրա պահանջով տրամադրեցինք այն դասախոսներին, ովքեր նստեցին եւ սկսեցին կրթության բովանդակությունը համապատասխանեցնել այսօրվա կյանքի պահանջներին: Այդ աշխատանքը կատարվեց հիմնականում մեկ տարում, եւ դա այն ժամանակ մեծ բան էր: Հետագայում էլ ՀԲԸՄ-ն, «Հայաստանի բարեկամների միությունը» (ԱՄՆ) մեզ շատ են օգնել, որի շնորհիվ ջեռուցման համակարգը փոխեցինք, հյուրերի տունը վերակառուցեցինք, հիմա աշխարհի տարբեր ծայրերից գիտական կադրեր ենք հրավիրում եւ նրանց այդ տանը պահելը պատշաճ է, շինարարական վերանորոգման շատ այլ աշխատանքներ կատարեցինք, չմանրամասնեմ: Հաջորդ կարեւոր խնդիրը մասնագետների պատրաստումն էր: Հատկապես տնտեսագիտության եւ իրավագիտության ոլորտի շատ երիտասարդ դասախոսների գործուղեցինք վերապատրաստման արտերկրի գիտական կենտրոններում: Բայց մինչ այդ՝ հարկ էր կապեր ստեղծել նրանց հետ: Եթե այն ժամանակ մենք պայմանագիր ունեինք 3-4 համալսարանի հետ, ապա այժմ դրանց թիվը հասնում է 80-ի: Դրանք աշխարհի լավագույն, առաջատար համալսարաններն են՝ Մոսկվա, Լոնդոն, Քեմբրիջ, Լանկաստեր, Փարիզ, Լիոն եւ այլն: Հաջորդ քայլն այն էր, որ մեր կրթական համակարգը համաձայնեցրինք միջազգային չափանիշներին: Առաջ ի՞նչ ունեինք: Ուսանողը 5 տարի սովորում էր եւ ստանում բարձրագույն կրթության դիպլոմ: Դա Արեւմուտքում չէր հասկացվում, այնտեղ բարձրագույն կրթությունը շատ վաղուց աստիճանավորված է բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի: Դրա համար էլ մեր շրջանավարտին արտասահմանում հարցնում էին՝ ո՞վ եք դուք, բակալա՞վր, թե՞ մագիստրոս: Ի՞նչ պատասխանեին: Այստեղից առաջանում էր այն, որ մեր դիպլոմը դրսում «չէր անցնում», պահանջում էին որոշ քննություններ վերահանձնել: Հիմա, երբ մենք այդ փոփոխությունը կատարել ենք, նման անհարմարությունը վերացել է, մենք ավելի հեշտ եւ ավելի լայնորեն ենք ինտեգրվում միջազգային գիտակրթական համակարգում: Մի խոսքով, եթե ընդհանուր հայտարարի բերելու լինենք վերջին 8-9 տարին, ապա պետք է առանձնացնենք երկու փուլ՝ համալսարանի պահպանումը (այդ թվում նաեւ ֆիզիկական պահպանումը) եւ կրթական համակարգի բարեփոխումը: Հիմա սկսվում է երրորդ փուլը՝ կրթության որակի բարձրացումը: Մեր համալսարանը կարող է եւ պետք է դառնա տարածաշրջանի այն գիտակրթական կենտրոնը, ուր սովորելու ցանկություն ունենան շրջակա երկրների երիտասարդները: Այսօր մենք այդպիսի մոտ 250 ուսանող ունենք Իրանից, Սիրիայից, Եգիպտոսից, Լատինական Ամերիկայից, անգամ Չինաստանից ու Ճապոնիայից: Հիմնականում սփյուռքահայեր են, բայց կան նաեւ այլազգիներ: Նման ուսանողների թվի հետագա մեծացումը մեր նյութատնտեսական խնդիրների լուծման ուղիներից մեկն է, որովհետեւ նրանք ավելի բարձր ուսման վարձ են վճարում, ինչը դեռեւս վեր է մեր համաքաղաքացիների ուժերից:

**– Այժմ, երբ Դուք ընտրված եւ ոչ թե նշանակված ռեկտոր եք, գիտության եւ կրթության նախարարությունից Ձեր անկախության աստիճանը բարձրացե՞լ է:**

– Շատ դժվար հարց եք տալիս... Համալսարանի ինքնավարության շարժումը մեծ չափերի էր հասել դեռեւս 1992-ին: Դրա հետեւանքով եղավ ՀՀ նախագահի այն ժամանակվա հրամանագիրը, ուր համալսարանի ինքնավարությունը հստակ շեշտված էր եւ կառավարությանը հանձնարարություն էր տրված մշակել համալսարանի եւ ԿԳ նախարարության փոխհարաբերությունները: 1999-ին, երբ ընդունվում էր «Կրթության մասին» օրենքը, մեզ հաջողվեց նրանում ամրագրել Երեւանի պետական համալսարանի հատուկ, ինքնավար կարգավիճակի դրույթը: Ակադեմիական խնդիրներում, կրթության բովանդակության, մասնագիտությունների ընտրության եւ մի շարք այլ հարցերում համալսարանը, կարելի է ասել, ինքնավար է: Բայց որպես պետական կառավարման լիազորված մարմին, ԿԳ նախարարությունը, իհարկե, ձգտում է իր ազդեցությունը մեծացնել: Դե, դա ամեն չինովնիկի երազանքն է, ո՛ր բնագավառում էլ լինի՝ դիմադրում է ենթակայի անկախությանը, ինքնուրույնությանը: Ահա ինչու կոնկրետ իմ պարագայում երբեմն նույնիսկ բարձր մակարդակի որոշ չինովնիկներ տոն են տալիս ամեն կարգի վայրահաչությունների, ուզում են այդ կերպ ինձ վրա ազդելու լծակներ ունենալ... Բայց պետք է ասեմ, որ մենք նախարարության հետ այժմ շատ էլ մեծ հակադրության մեջ չենք: Ինչ խոսք, միշտ տեղ կա ինքնավարությունն ավելի ընդլայնելու համար, կա նաեւ դրա հակազդեցությունը, բնական է...

**– Օրինակ՝ ընդունելության քննությունների կենտրոնացված համակա՞րգը: Ժամանակին դասախոսն ինքն էր ընտրում իր ապագա ուսանողին, հիմա նա օտարված է այդ գործընթացից:**

– Ձեր հարցադրման մեջ տրամաբանություն կա, իհարկե, բուհն ինքը պիտի ընտրի իր ուսանողին: Բայց ես գտնում եմ, որ ներկա սոցիալ-տնտեսական իրավիճակում ընդունելության քննությունների կենտրոնացված համակարգը պահելը ճիշտ է: Մանավանդ, ավանդույթի համաձայն, ամեն կարգի հանձնաժողովներում համալսարանի դասախոսներն են: Ամենաիդեալականը գիտե՞ք որն է: Հանրակրթական դպրոցը պիտի հասնի այն մակարդակին, որ ավարտական քննություններով հարցը վերջանա, դիմորդը բուհ գա դպրոցի ավարտական քննությունների իր գնահատականով: Ամբողջ աշխարհում այդպես է: Ցավոք սրտի, դա առնչվում է մեր հանրակրթական դպրոցի ներկա վիճակին, որն այժմ բավարար չէ: Հանրակրթության մակարդակը սոցիալական եւ այլ պատճառներով զգալիորեն իջել է: Մեր լավագույն ուսուցիչների մի խոշոր զանգված, ծանր աշխատավարձերի պատճառով, դպրոցը հարկադրված թողել է: Հաջորդ պրոբլեմը այսպես կոչված ռեպետիտորությունը, մասնավոր պարապելն է, որ հիմա շատ տարածված է: Ըստ իս, դա աշակերտին ոչ թե համակարգված գիտելիքներ է տալիս, այլ ընդամենը վարժեցնում է ընդունելության քննություններ հանձնելուն: Այլ բաներ էլ կան, որոնց հետեւանքով հանրակրթական դպրոցի մակարդակն իջել է: Թեեւ չի կարելի չնկատել, որ դպրոցը դասագրքերով, նոր առարկաներով հագեցնելու ուղղությամբ վերջին տարիներին մեծ աշխատանք է կատարվել: Բայց այստեղ էլ, իմ կարծիքով, անհարկի մեծացվել է աշակերտի ծանրաբեռնվածությունը, նա չի հասցնում այս ամենը «մարսել»:

**– Որովհետեւ չի՛ կարդում:**

– Դա ընդհանուր երեւույթ է, ոչ միայն աշակերտները, ուսանողների մի զգալի մասն էլ չեն կարդում: Նախկինում գրքերի բաժանորդագրություններ կային, հիշո՞ւմ եք՝ ի՞նչ հերթեր էին գոյանում գրախանութների առաջ: Հիմա գրախանութներն էլ են խիստ պակասել: Բայց չէի ասի, թե ներկա սերնդի մեջ գիտելիք ստանալու ձգտումն ավելի պակաս է, քան առաջ էր: Այսօրվա երիտասարդների գիտելիքների ծավալը անհամեմատ մեծ է, քան այդ տարիքում մեր սերնդինն էր: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ տեղեկատվության աղբյուրները շատ են՝ հեռուստացույց, ինտերնետ: Դրանք գրքերին չեն փոխարինում, անշուշտ, սակայն զգալիորեն լրացնում են չկարդալու բացը:

**– Վերադառնանք Ձեր ընտրությանը: Հարգելով Ձեր անձը, վաստակը, դիրքը հասարակության մեջ՝ անկեղծորեն զարմացած եմ, որ Ձեր ընտրության հարցի շուրջ զանազան շահարկումներ եղան: Ինչո՞վ էին դրանք պայմանավորված եւ ի՞նչ կուզենայիք պատասխանել շահարկումներին:**

– Դրանց համալսարանի հանրությունն արդեն պատասխանել է, ես ռեկտոր եմ ընտրվել ձայների գրեթե 90 տոկոսով: Բայց այդ շահարկումներն իրենց պատճառն ունեին, անշուշտ: Դա որոշակի քաղաքական ուժերի պատվերն էր, որոնք կուզենային համալսարանում անկայունություն տեսնել: Համալսարանը մեր երկրի հասարակական-քաղաքական կյանքում միշտ էլ իր տեղն ունեցել է, եւ այդ ուժերին դուր չեկավ հատկապես այն հանգամանքը, որ ռեկտորի ընտրություններին նախորդող շրջանում կայացավ համալսարանական հանրության եւ հանրապետության նախագահի հանդիպումը: Մենք ունեինք բազմաթիվ պրոբլեմներ, որ բարձրացրինք նախագահի առջեւ, այն էլ ոչ միայն գիտության ու կրթության, այլեւ հասարակությանը հուզող շատ այլ խնդիրների մասին: Նախագահը դրանց պատասխանեց, իսկ Ղարաբաղի խնդրի մասին նրա պատասխանն արժանացավ համալսարանականների ծափահարությանը: Որոշակի ուժերի դա դուր չեկավ, նրանք կուզեին, որ համալսարանը նախագահին հակադրվեր: Ա՛յդ էր նրանց ցանկությունը, եւ ռեկտորի ընտրության հարցի շուրջ զանազան շահարկումների միտումը դա՛ էր: Հարցը ոչ այնքան իմ անձի հետ էր կապված, որքան այդպիսիների այն ցանկության, որ իմ փոխարեն տեսնեին այնպիսի նոր մարդու, որի օրոք հնարավոր լիներ համալսարանում ապակայունություն ստեղծել եւ քաղաքական դիվիդենտներ շահել: Ցավոք, դրան ինչ-որ չափով տուրք տվեցին նաեւ որոշ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ: Այնինչ խնդիրը պետք է դիտարկել մեր երկրի հասարակական կյանքում համալսարանի դերի հայեցակետից: Նախկինում իշխանությունների քննադատելը անսովոր, գրեթե բացառիկ երեւույթ էր, չէ՞: Իսկ համալսարանը միշտ պահպանում էր իշխանություններին քննադատելու այդ գրեթե բացառիկ ավանդույթը: Համալսարանի ողջ պատմության ընթացքում այդպես է եղել, համալսարանականները սերնդե-սերունդ իրենց իրավունք էին վերապահում օրվա իշխանություններին քննադատելը, թերությունները մատնանշելը, երբեմն շատ սուր հարցեր բարձրացնելը: Հիմա այդպիսի քննադատությունը սովորական բան է, հանդիպում է ամենուրեք, ամեն քայլափոխի, դեղին մամուլի էջերից մինչեւ հանրահավաքային հրապարակները: Եվ շատերը հիմա համալսարանին նույն կերպ են նայում, թե ինչո՞ւ, իբր, համալսարանը սուր բաներ չի ասում: Բայց ես կարծում եմ, որ համալսարանը պետք է ասի (եւ ասում է) իր մակարդակին վայե՛լ, գիտականորեն հիմնավորվա՛ծ, հասարակայնորեն կարեւո՛ր բան: Էժան աղմկարարությունը համալսարանին չի՛ սազի, դա մեզ համար չէ՛: Եվ ընդգծում եմ, որ չի եղել հասարակությանը հուզող որեւէ լրջագույն պրոբլեմ, որի առթիվ համալսարանը ներկայացրած չլինի իր արձագանքը:

**– Չե՞ք կարծում, որ համալսարանի վրա սկսված «արշավանքը» ժամանակակից մտավորականության վարկաբեկելու ընդհանուր գծի շարունակությունն է:**

– Այնպես ստացվեց, որ մեր մտավորականությունը մի տեսակ կողքի մնաց, չներգրավվեց կառուցողական աշխատանքի մեջ մանավանդ այն կտրուկ փոփոխությունների շրջանում, որ կատարվում էին քաղաքական, տնտեսական ու սոցիալական ոլորտներում: Մյուս կողմից էլ, մտավորականությունը տեսավ, որ իր ընդերքից դուրս եկան ամենաանվայել, գիտելիքներ ու արժանիքներ չունեցող, չկայացած մարդիկ, ովքեր միանգամից առաջ գնացին դեպի իշխանության շատ բարձր ոլորտներ: Դա հիասթափություն առաջացրեց: Ցավոք սրտի, այսօր էլ հատկապես կադրային քաղաքականության մեջ դա ինչ-որ չափով արտահայտվում է: Բացի այդ, մտավորականության մի շատ մեծ մասի սոցիալական վիճակը ծանր է, եւ նա զբաղված է օրվա հաց վաստակելով: Գումարենք սրան նաեւ այն, որ հիմա ո՛վ ասես կրթական հաստատություններ, զանազան «ակադեմիաներ» է հիմնում, անդամագրվում դրանց եւ ստորագրում... «ակադեմիկոս»: Շա՜տ են արժեզրկվել գիտական կոչումը, վաստակը, մարդու բարոյական արժեքը...

**– Ի դեպ, մասնավոր բուհերի մասին մի փոքր ավելի հանգամանալից:**

– Դրանք, անշուշտ, պետք է լինեն, մեր կյանքի իրողություններից են: Սակայն կարծում եմ, որ նրանց ստեղծման, հավաստագրման, կրթության մակարդակի վրա պետք է լինի ավելի խիստ վերահսկողություն: Նրանք պետք է կարողանան իրական մրցակցության մեջ մտնել պետական բուհերի հետ, ինչը վերջիններիս պատասխանատվությունն էլ կբարձրացնի: Ափսոս, դա մեզանում դեռ չի հաջողվել:

**– Փոխարենը մասնավոր բուհերը հիմա պետական նմուշի, նրան հավասար դիպլոմ տալու իրավունք են ուզում:**

– Հավասարն ու անհավասարը սխալ բան է: Ամեն բուհ, մասնավոր թե պետական, պետք է ի՛ր դիպլոմը տա: Դիպլոմը պետական կամ ոչ պետական նմուշի չի լինում, կոնկրետ բուհի՛նն է լինում: Ամբողջ աշխարհում այդպես է: Կյանքը, պրակտիկ աշխատանքը պիտի ապացուցեն, թե ո՛ւմ շրջանավարտի գիտելիքների մակարդակն ինչպիսին է, ո՛ւմ դիպլոմն իրականում ի՞նչ «արժե»: Ժամանակն ամեն ինչ իր տեղը կդնի...

Հարցազրույցը վարեց
ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

ԱԶԳ

# Միջազգային

Տաջիկստանը 6,5 մլն բնակչությամբ լեռնային տերություն է Միջին Ասիայում: Նախկին խորհրդային տարածքում բռնկված պատերազմների շարքում իր դաժանությամբ եւ անողոքությամբ միայն Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կարող է ինչ-որ ձեւով համեմատվել 1992 թ. սկսված եւ վեց տարի շարունակված տաջիկական միջկլանային արյունահեղության հետ. ավելի քան 50 հազար մարդ սպանվեց, շուրջ 800 հազարն անցավ Փյանջ գետն ու Պամիրի լեռները՝ ապաստան գտնելով Աֆղանստանի հյուսիսային շրջաններում՝ արյունակից աֆղանցի տաջիկների մոտ: Ները չեն հասնում 2 դոլարի, տարեկան բյուջեն 350 մլն է: Տաջիկստանի միայն յոթ տոկոսն է հարթավայր, տարածքի մնացած 93 տոկոսը լեռներ են: Արժույթի ստացման հիմնական աղբյուրը բամբակի արտահանումն է, ինչպես նաեւ Աֆղանստանից Ռուսաստան, Եվրոպա թմրանյութի տարանցումը: Թմրաբիզնեսը կառավարվում է պետական մակարդակով, ելամուտներն անարդար են բաշխվում, եւ տաջիկ շարքային քաղաքացին զրկված է տարանցումից ստացվող եկամուտներից:

Տաջիկների գերակշիռ մասը սուննի մահմեդականներ են եւ հավատափոխ են եղել ութերորդ դարում. արաբական արշավանքների «քամին» հանգրեց Բուխարայի, Սամարղանդի բնակչության 25 տոկոսը կազմող էթնիկ ուզբեկական զանգվածը անհրաժեշտության դեպքում կարող է վերածվել ապակայունացնող գործոնի: Ուզբեկստանի տարածքում է իր զորահայիններ հետ ապաստանել ուզբեկամետ գեներալ Մ. Խուդոյբերդիեւը, որը 1998 թ. նոյեմբերին երկրի հյուսիսում՝ Խուջանդում ապստամբեց կենտրոնական իշխանությունների դեմ: Այն ժամանակ Դուշանբեն հայտարարեց, որ ապստամբությունը կազմակերպվել է Ուզբեկստանի իշխանությունների օգնությամբ: Տաջիկստանի մայրաքաղաքում մոսկովյան «Օբշչայա գազետայի» թղթակիցը մեր զրույցում ասաց, որ Տաշքենդը Դուշանբեի վրա ազդեցության այլ լծակներ էլ ունի: Օրինակ,

# Տաջիկստան. իրանալեզու օազիս թուրքական աշխարհում

*Տաջիկները ժողովրդավարության փոխարեն նախընտրում են խաղաղությունը*

Սակայն եթե ղարաբաղյան արյունահեղությունը «արդարացված» էր, քանի որ հայերը յոթ տասնամյակ անց զոհողությունների գնով կարողացան հայոց ազատամարտի դրոշը ծածանել, ապա Տաջիկստանի դեպքում որեւէ փաստարկ չի կարող բերվել, թե տաջիկները, անկախ նրանից՝ բարիկադի որ կողմում են սպանվել, գաղափարի կամ պատմության սխալը ճշտելու պատերազմն են մղել:

Տաջիկստանում պատերազմը քաղաքացիական էր խիստ վերապահումներով: Ինչպես նկատում են դիտորդները, վեցամյա պատերազմում պայքար չկար գաղափարախոսությունների, ասենք կոմունիստների եւ իսլամիստների, ժողովրդավարության եւ բռնապետության կողմնակիցների միջեւ: Դա վեցամյա պատերազմ էր երկրի հյուսիսի եւ հարավի միջեւ: Խորհրդային տարիներին, ինչպես նաեւ 1990-92 թթ., Դուշանբեում ավանդաբար իշխում էին երկրի հյուսիսի՝ Խուջանդի ներկայացուցիչները: Պատերազմը փոխեց պատկերը. իշխանության եկավ հարավի՝ Կուլյաբի կլանը էմ. Ռահմոնովի գլխավորությամբ: Կառավարության անդամների գերակշիռ մասը կուլյաբցի կուշ գծի կողմնակիցներ են, որոնք իրենց իշխանությունն արդարացված են համարում, քանի որ պատերազմում հաղթել են հյուսիսցիներին: Տիրակալ արեւելյան տիրակալի համարում ունեցող նախագահ Ռահմոնովը հյուսիսից ապստամբության հնարավոր սպառնալիքը նվազեցնելու նպատակով կառավարության կազմում ընդգրկում է ինչպես հյուսիսցիների, այնպես էլ իսլամիստների, քաղաքական այլ ուժերի ներկայացուցիչների: Դրա օրինակներից է Տաջիկստանի իսլամական շարժման առաջնորդ Խ. Թուրանժոնզոդայի նշանակումը փոխվարչապետի պաշտոնում:

Եթե ներքաղաքական կայունության հարցում Ռահմոնովին հաջողվել է լռեցնել ընդդիմությանը, հյուսիսային կլանին, ապա տնտեսությունը, ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական վիճակը շարունակում են մնալ կայունությունը խաթարող գործոններ: Տաջիկստանը նախկին խորհրդային հանրապետություններից ամենաաղքատն է. բնակչության 80 տոկոսից ավելին համարվում է չքավոր, միջին աշխատավարձը 5-6 դոլար է, թոշակդի զրադաշտական կրակը: Տաջիկերենը պարսկերենի բարբառ է, տաջիկ ժողովուրդը՝ իրանական մշակույթի կրողը: Սակայն, ի տարբերություն ժամանակակից Իրանի, Տաջիկստանը խիստ ընդգծված աշխարհիկ պետություն է: Մայրաքաղաք Դուշանբեում (պարսկերեն է, նշանակում է՝ երկուշաբթի), որը առաջին տպավորությամբ, ճարտարապետությամբ ռուսական գավառական քաղաք է հիշեցնում, մզկիթների քիչ կարելի է հանդիպել կամ բարձրաձայն աղոթքներ լսել:

Աշխարհագրական անբարենպաստ դիրք եւ ոչ բարյացակամ հարեւաններ ունենալու գանգատը միայն հայերին չէ բնորոշ: Արհեստական սահմաններով ձեւված Տաջիկստանը 1924 թ. ինքնավար հանրապետության կարգավիճակով մտցվեց Խորհրդային Ուզբեկստանի Հանրապետության կազմ, հինգ տարի անց ստացավ խորհրդային հանրապետության կարգավիճակ, սակայն բուն պատմական հողերը՝ Սամարղանդն ու Բուխարան, որոնց վրա ձեւավորվել էր իրանական մշակույթի ժառանգորդ տաջիկների էթնոսը, մնացին Ուզբեկստանի կազմում:

143 հազար քառ. կմ տարածքով Տաջիկստանը, որ հարավում 1206 կմ սահման ունի անհանգիստ Աֆղանստանի, հյուսիսում՝ Կիրգիզիայի (870 կմ), արեւելքում՝ Չինաստանի (414 կմ), արեւմուտքում՝ Ուզբեկստանի (1161 կմ) հետ, պետության էթնիկ կազմով իսկ դառնում է խոցելի: լեռներով շրջափակված հանրապետությունը ձմռան ամիսներին արտաքին աշխարհի հետ կարող է կապվել մեկ ճանապարհով, որն անցնում է Ուզբեկստանով: Տաջիկստանն էներգակիրներ ներմուծում է Ուզբեկստանից, իսկ Իսլամ Քարիմովը ցանկացած պահի կարող է փակել խողովակը: Դուշանբեն մյուս հարեւանի՝ Կիրգիզիայի հետ ունի տարածքային վեճեր, Աֆղանստանում խաղաղության լույսը աղոտ է երեւում, եւ մոտ ժամանակներում տաջիկները հույս չունեն, թե հնարավորություն կունենան ցեղակից Իրանի հետ կապվել Աֆղանստանի տարածքով: Տաջիկ լրագրողները Չինաստանի հետ հարաբերությունները բնորոշում են «հիանալի» բառով, Ռուսաստանին համարում տաջիկական պետականության գլխավոր դերակատար:

ԽՍՀՄ փլուզումից հետո ենթադրվում էր, թե միջինասիական հանրապետությունները, այդ թվում՝ Տաջիկստանը, կորդեգրեն պետականության իրանական կամ թուրքական մոդելը: Սակայն Տաջիկստանը համայնավարությունից ժողովրդավարություն անցնելիս դոփում է ավտորիտարիզմի փուլում: Միգուցե կառավարման այս ձեւը հոգեհարազատ է ավանդապաշտ, տաջիկ ժողովրդին: Իմ տաջիկ գործընկերներն ազնվորեն նշում են, որ ժողովրդավարության փոխարեն նախընտրում են խաղաղությունը:

**ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,**
*Դուշանբե-Երեւան*

## Կանադան հրավիրում է առողջ եւ հարուստ հրեաների

Կանադայի կառավարությունը հարուստ հարկատուներ ունենալու նպատակով երկու տարի առաջ հանդես բերեց նոր նախաձեռնություն, որով Չինաստանի եւ Հոնկոնգի գործարարներին ու կառավարման ոլորտի հարուստ աշխատողներին խոստանում էր Կանադայի քաղաքացիություն: Այդ երկրներում հաջողության չհասնելով եւ մեծ շահագրգռվածություն չնկատելով, Կանադայի կառավարությունը որոշել է օգտվել Իսրայելում ստեղծված հասարակական-քաղաքական ծայրահեղ լարված ու վտանգավոր իրավիճակից, դիմել է իսրայելցի մեծահարուստներին եւ մեծ արձագանք ստացել: Կանադայի քաղաքացիություն ստանալու համար պահանջվում են նվազագույնը երեք տարվա աշխատանքային փորձ, ֆիզիկական առողջություն, իսկ բանկի հաշվեհամարում ընդամենը... կես միլիոն դոլար: Այս ամենն ունենալու դեպքում Կանադայում կարելի է արժանանալ գրկաբաց ընդունելության: Երկու շաբաթ առաջ Իսրայելի մամուլում տպագրվել է հայտարարություն՝ Կանադայի քաղաքացիություն ստանալու արագ եւ պրոֆեսիոնալ ծառայության մասին, որը 3–6 ամիսների ընթացքում տալիս է մեկնելու թույլտվություն: Արտագաղթի ճամպրուկներով Կանադա մեկնած իսրայելցիները սկզբում կստանան մշտական բնակչի կարգավիճակ՝ բացառությամբ ընտրելու եւ անձնագիր ստանալու իրավունքի, իսկ երեք տարի անց կդառնան երկրի քաղաքացի: Իսրայելում Կանադայի ներկայացուցիչ իրավաբանի վկայությամբ, մեծ քանակությամբ դիմումներ են ստացվել ամենատարբեր ոլորտներից՝ ընդհուպ իրավաբաններից, հաշվապահներից եւ մանր ձեռնարկատերերից: Փաստաթղթերի ձեւակերպման արժեքը 6000 դոլար է, որը ցանկության դեպքում կարելի է չվճարել, սակայն այդ դեպքում անհրաժեշտ կլինի շատ երկար սպասել եւ ծգծգել մեկնելու ժամկետը, ինչը չեն ցանկանում Իսրայելի արյունահեղություններից հոգնած մեծահարուստները:

Ռ. Պ.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

## Թեւզաձեն եւ Աբիեւը քննարկում են ռազմական գործակցության հարցեր

Ապրիլի 8-11-ը պաշտոնական այցով Բաքվում է Վրաստանի պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Դավիթ Թեւզաձեն: Ադրբեջանի մայրաքաղաքում Վրաստանի պաշտպանական գերատեսչության ղեկավարը կհանդիպի նախագահ Հ. Ալիեւի, Միլլի մեջլիսի նախագահ Մ. Ալեսքերովի, վարչապետ Ա. Ռասիզադեի, արտգործնախարար Վ. Գուլիեւի եւ պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւի հետ: Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայության տարածած հաղորդագրության մեջ ասվում է, որ Դավիթ Թեւզաձեի այցի ընթացքում կքննարկվեն վրաց-ադրբեջանական ռազմական համագործակցության հեռանկարները, Հարավային Կովկասի անվտանգության հարցերը, այդ թվում՝ ահաբեկչության եւ անջատողականության սպառնալիքները: Թեւզաձեն եւ Աբիեւը հատուկ ուշադրություն կդարձնեն վրաց-ադրբեջանական ռազմական համագործակցության, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի զինված ուժերի վերակառուցման գործընթացին: Կստորագրվի վրաց-ադրբեջանական արձանագրություն:

## Ռուս-ադրբեջանական լրտեսական կրքեր

Ադրբեջանի իշխանությունները ռուսական կողմին են հանձնել Ռուսաստանի հինգ քաղաքացիների, որոնք ապրիլի 2-ին ձերբակալվել էին Բաքվում նախագահ Հեյդար Ալիեւի նստավայրի տարածքում գաղտնի նկարահանումների ժամանակ: Նրանք գաղտնի Բաքու էին ժամանել մարտի 26-ին: Հարցաքննության ընթացքում Ռուսաստանի հինգ քաղաքացիները պնդում էին, թե Ադրբեջան են եկել ազգությամբ չեչեն բնակիչների որոնելու եւ նրանց թաքնվելու տեղը բացահայտելու նպատակով, հաղորդում է «Ինտերֆաքսը»: Հետագայում հաստատվել է, որ նրանք ռուսական գաղտնի ծառայության Անվտանգության դաշնային ծառայության գործակալներ են: Մոսկվան միջամտել է, եւ արդեն ապրիլի 8-ի ուշ երեկոյան գործակալներին ադրբեջանական կողմը հանձնել է Բաքվում Ռուսաստանի դեսպանությանը:

## Ռամսֆելդ. «Աֆղանստանում երկար ենք մնալու»

Աֆղանստանում ամերիկյան ուժերի վեցամսյա ներկայության արդյունքներն ընդհանուր առմամբ դրականորեն գնահատելով, ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը միաժամանակ գտնում է, որ ամերիկացիներն Աֆղանստանում պետք է մնան այնքան ժամանակ, քանի դեռ կազմավորվող աֆղանական բանակը չի կարողանում ապահովել երկրի անվտանգությունը: Վաշինգտոնում լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ Ռամսֆելդը հայտարարեց, որ իրենք սպասելու են, մինչեւ «աֆղան սահմանապահները, ոստիկանները, զինվորները հաստատեն կայունություն, որպեսզի թալիբները եւ «Ալ Ղաիդան» չվերադառնան եւ կրկին ահաբեկիչներ չպատրաստեն»:

Միաժամանակ նա մեծ կարեւորություն չտվեց երկուշաբթի օրն Աֆղանստանի պաշտպանության նախարար Մոհամմադ Ղասիմ Ֆահիմի դեմ կատարված մահափորձին (4 սպանված եւ 18 վիրավոր), ինչպես նաեւ դավադրության ամբաստանությամբ 300 անձանց ձերբակալմանը: Ռամսֆելդն ընդգծեց, որ Աֆղանստանում «մարդասիրական աշխատանքները շարունակվում են, դպրոցներն ու հիվանդանոցները գործում են, սնունդ է բաշխվում, զինվորականներ են մարզվում», մի խոսքով, բարելավման հույսեր կան:

Ֆրանսպրեսի տվյալներով, Պենտագոնը դեմ է, որ Աֆղանստանում միջազգային ուժերի լիազորությունները դուրս գան Քաբուլի սահմաններից, մինչդեռ վարչապետ Համիդ Կարզայը եւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը հակառակն են պահանջում:

Հանդիպմանը մասնակցում էր նաեւ Քաբուլում միջազգային ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ Ռիչարդ Մայերսը: Նա ընդգծեց, որ հոկտեմբերի 7-ին Աֆղանստանում սկսված ռազմարշավի արդյունքները դրական են եւ որ սեպտեմբերի 11-ից հետո «գաղտնի ծառայությունների ֆինանսական մի շարք բացահայտումների շնորհիվ կանխվել են Սինգապուրում, Իտալիայում, թերեւս նաեւ Բալկաններում եւ ԱՄՆ-ում նախատեսված նոր ահաբեկչությունները»: Միաժամանակ որպես թերացում նշվեց, որ թալիբների եւ «Ալ Ղաիդայի» մի շարք բարձրաստիճան ղեկավարներ դեռ ազատության մեջ են: Ռամսֆելդի կարծիքով, բեն Լադենի ներկայիս լռությունն այն բանի վկայությունն է, որ ահաբեկիչների առաջնորդների «գլխավոր մտահոգությունն է դարձել գոյատեւման հարցը», քանի որ «Ալ Ղաիդայի» գործունեությունը կազմալուծված է:

Պ. Ռ.

## Գեր ամերիկացիները նվազ հարկ կվճարեն

Գեր ամերիկացիների վճարելիք հարկերը շուտով կնվազեն: Բրիտանական «Թայմս» թերթը գրում է, որ, նոր կարգի համաձայն, ճարպակալումից տառապող 40 մլն ամերիկացիներն իրավունք կունենան պահանջելու հարկվելիք գումարից հանել քաշի իջեցմանն ուղղված ծախսերը: Թեեւ նոր կանոնները չեն վերաբերում «կոսմետիկական նպատակներով» նիհարողներին, այդուհանդերձ, «ճարպակալում» ախտորոշում ունեցողները կարող են «կոսմետիկական» ծախսերը ձեւակերպել «ախտորոշում, բուժում կամ ախտականխում» հոդվածով:

«Նման միջոցառումն ամերիկացիներին ընձեռում է բնականոն քաշ ունենալու հիանալի հնարավորություն», արձանագրում է ավելորդ քաշի վերահսկմամբ զբաղվող «Ուեյթ Ուոչերս» միջազգային կազմակերպության ներկայացուցիչը: Հարկային արտոնություններ ստանալու համար «ճարպակալում» ախտորոշումը պարտադիր է: Ըստ որում, դիետիկ «կոլայի» վրա ծախսվող գումարները հաշվի չեն առնվելու: Հարկային արտոնություններ ստանալու կարեւոր նախապայմաններից մեկն այն է, որ գեր հարկատուն պետք է իր եկամուտների առնվազն 7,5 տոկոսը ծախսի բուժական նպատակներով:

ԱՄՆ ներքին եկամուտների ծառայության նոր որոշումն ընդունվեց այն բանից 4 ամիս անց, երբ առողջապահության համակարգի ղեկավարներն ահազանգեցին ամերիկացիների ճարպակալման համաճարակային բնույթի մասին: Չափահաս ամերիկացիների 35 եւ երեխաների 14 տոկոսը նորմայից զգալիորեն բարձր քաշ ունեն: Գեր մարդիկ ավելի շատ են ենթակա արյան բարձր ճնշման, շաքարախտի, քաղցկեղի, սրտի եւ միզապարկի հիվանդությունների:

Պ. Ռ.

# Օրհներգ լույսի եւ կյանքի հարատեւության

Հայաստանի վաստակավոր նկարիչ Ֆերդինանդ Մանուկյանը 60-ականների այն սերնդից է, որոնք նոր շունչ ու բովանդակություն բերեցին ժամանակակից հայ արվեստ, այն հարստացնելով նոր ձեւերով ու գաղափարներով: Ընդգծված ազգային խորքով, Գյումրվա հարուստ ու գունագեղ բառ ու բանով նկարիչն արդեն 70-ականների սկզբին մեր արվեստասեր հասարակայնության ուշադրությունը գրավեց կատարման առումով վերին աստիճանի բարդ, ֆլորենտական տեխնիկայով արված «Սասունցիների պարը» (4,0 մx 16,0 մ) խճանկար որմնանկարով, ուր օգտագործելով հայկական քարերի հարուստ երանգները, վերստեղծեց մեր անխորտակ ոգին փառաբանող հոյակապ կոթող:

Ցավոք, 88-ի երկրաշարժը այս գործին էլ բաժին հանեց իր տված վնասներով՝ դարձնելով այն անմատչելի դիտողի համար:

Բազում պարգեւների արժանացած նկարչի համար թերեւս կարեւորվում են 1994 եւ 1995 թթ., երբ Երեւանում եւ Գյումրիում բացվեցին նրա անհատական ցուցահանդեսները, ուր ամփոփված էին երեք տասնամյակի ընթացքում ստեղծված գործերը: Ազգային խորը պատկերամտածողության եւ արդիական ձեւերի հարաբերումներն անակնկալի բերեցին շատերին, 88-ից հետո կարծես նկարիչը մի նոր ուժով եւ համարձակությամբ մտել էր ձեւերի մի նոր աշխարհ, ուր ժամանակի եւ տարածության գեղարվեստական ըմբռնումները ընդհանրական էին, վերացականի սահմաններին հասնող: Կտրուկ փոխվել էր Ֆերդինանդի պատկերային մտածողությունը՝ մարդու եւ առարկայական աշխարհի ձեւերին տալով երկրաչափական, վերացարկված բնույթ: Պարզ, հայեցողական, նկարագրական սկզբունքը, որը բնորոշ էր առաջին շրջանի ստեղծագործություններին, իր տեղը զիջում էր գունային ակտիվ մակերեսների բարդ հարաբերումների կոնստրուկտիվ հղացումներին: Սակայն անհանգիստ, որոնող նկարիչը չբավարարվելով այս ամենով, մտնում է գեղարվեստական մի նոր համակարգի մեջ, ուր պահպանելով գունագծային ու հորինվածքային նախկին նվաճումները, պատկերային տարածք է ներմուծում զարդի եւ զարդապատման իր պատկերացումները: Իր ֆունկցիոնալ տարրերով եւ բազմազանությամբ սակայն, զարդը այս նոր ստեղծագործություններում մնում է միայն որպես տարր, ձեւամիջոց, տարբեր գունամակերեսների ռիթմաշարի առանցք: Գծա-որնամենտալ բազմակերպ այս խաղերն ինչ-ինչ առնչություններ ունենալով ազգային եւ համաշխարհային զարդանկարչության հետ, Մանուկյանի գրաֆիկական թերթերում ենթակայական դեր են կատարում՝ նպաստելով կերպարի բացահայտմանն ու հարստացմանը: Առանցքային թեման կին արարածն է, նրա մարմնական գեղեցկությունները՝ տարբեր դիրքերում եւ իրավիճակներում: Մերթ դասական Լեդա է ու դիմակավորված, հովհարով է ու կերպարանափոխված, յուրաքանչյուրը ռեալ եւ երեւակայական միջավայրում: Գրաֆիկական միջոցներով արված այս թերթերը (ջրաներկ, տուշ, գրչածայր...) բարձր գեղանկարչական հատկանիշներով են օժտված՝ գույնի, նրբերանգների, ռիթմերի տեսանելի եւ անտեսանելի խաղերով: Այս վիրտուոզ կատարումներում զարմացնում են նկարչի անսահման սերն ամեն մի փոքր մակերեսի, հատվածի եւ դրանց հանրագումարով ստեղծված պատկերի հանդեպ: Միկրոսկոպիկ ճշգրտությամբ կատարված զարդը կամ զարդաշարը, հատվածը կամ ամբողջությունը հասցվում է համանվագային հնչեղության, ուր համադիր եւ հակադիր ակորդների միասնությունից մեր աչքերի առջեւ հառնում է այս գեղարվեստական փոքրիկ հրաշքը («Հովհարով աղջիկը», «Մերկը՝ ձիու վրա», «Սեր», «Երեք գեղանի»): 1999-2001-ին ստեղծված այս բացառիկ շարքը իր կատարման անասելի դժվարությամբ ու տիտանական աշխատանքով հիացնելու է կամ համեմատության եզրեր է ունենալու Հակոբ Կոջոյանի զարդապատման եղանակով արված հոյակապ գործերի հետ: Ռեալ պատկերներից մինչեւ դեկորատիվ աբստրակցիայի սահմանները հասնող գործերում հորինվածքային ասածը աչքի է ընկնում կառուցիկությամբ, կոնստրուկտիվ եւ դեկորատիվ հարթությունների երկրաչափական հարաբերումներով, նուրբ կոլորիտային համադրումներից մինչեւ հնչեղ, լոկալ գունամակերեսներով դինամիկ փոխակերպումներ: Գույնի, տոնի, գունագծի, ռիթմի վիրտուոզ խաղերը մեզ ստիպում են հիշել նաեւ պարսկական մանրանկարչության միջնադարյան փայլուն օրինակները, սակայն Ֆերդինանդի դեմքում մեր առջեւ հառնում են մեր ժողովրդական վարպետների ոճաձեւային սկզբունքների արդիական վերամարմնավորումները, որոնք արդեն գեղարվեստական նոր միջավայրում ստանում են բոլորովին այլ բնույթ եւ հնչեղություն: Դարասկզբի եվրոպական մոդեռն ոճի այս ինքնատիպ, զուտ մանուկյանական «մեկնությունները» ընդգծված ազգային բնույթ ունեն եւ արդիական նկարագիր: Ստատիկ եւ դինամիկ, աբստրահված եւ ռեալ, միաֆիգուր եւ բազմաֆիգուր բոլոր հորինվածքներում նախ եւ առաջ աչքի է ընկնում կատարյալ ավարտվածությունը, բոլոր մակերեսների հանդեպ նկարիչ գեղագետի մինչեւ վերջ ներդրվելու անզուսպ տրվածությունը: Չկա մի գործ, ուր թերավարտվածությունը, պատահական լուծումները տեղ ունենան: Ձեւական, կառուցվածքային դաշնության խնդիրները որակական ամենաբարձր ոլորտներում են, որոնց շնորհիվ յուրաքանչյուր աշխատանք էլիտար արժեք է ձեռք բերում, մեզ հուշելով արվեստի կարելիության անհուն սահմանները, նրա ներքին չբացահայտված հնարավորությունները: Անցյալ տարի այս նույն շարքը նկարիչը ցուցադրել է ԱՄՆ-ում եւ ունեցել բացառիկ հաջողություն:

Այս հոյակապ նկարաշարի ցուցադրանքում նկարչի կամքով, շեշտելով նրա համազգային նշանակությունը, ցուցադրվում է նաեւ «Երկրաշարժ եւ վերածնունդ» (1996-97) մեծաչափ կտավը, որն արդեն մեզ տեղափոխում է 88-ի այն ողբերգական, դժնդակ պահերը, ուր վայրկյանների ընթացքում հողին հավասարվեցին քաղաքներ ու գյուղեր, զոհվեցին տասնյակ հազարավոր անմեղ հայորդիներ:

Այդ մեծ ողբերգության իր բաժինն ունեցավ նաեւ Ֆ. Մանուկյանը, որի ծանր կսկիծը մինչեւ օրս չի սպիանում ոչ իր եւ ոչ էլ մեր ժողովրդի հիշողության մեջ: Որպես իր ծննդավայրի հարազատ զավակ նա մտահղացավ մի գործ, որն այդ ողբերգությունը կվերածեր սրտապնդող, ապրեցնող հուշակոթողի: Ամբողջ երկու տարի, չնայելով ցրտին ու մթին, համառորեն ու հետեւողականորեն փնտրում էր համազգային մեծ ողբերգությունն արվեստի լեզվով արտահայտող գեղարվեստական խոշոր կտավի լուծումները, բարդ խորհրդանշանների համակարգը, հաղթահարել հորինվածքային բազում բարդույթները: Չէ՞ որ ողբի, լաց ու կոծի, արյան ներկայությունը նկարչի «բառապաշարում» բացակայում էին, նրան հուզողը ողբի ընդհանրականությունը բացահայտող նշաններն ու նշանային համակարգն էր: Փորձի պակաս չուներ նկարիչը եւ իր արվեստային ողջ հմտությունները ներդրեց այս կարեւոր նկարում:

Հորիզոնական կոմպոզիցիայի առանցքը ավանդական խաչն է եւ նկարչի մտահղացմամբ ողջը խաչ է բարձրացել: Կարծես նա մեզ հուշում է. կյանքը, ճշմարտությունը կարելի է սպանել, բայց հաղթել անհնարին է: Կերպավորման լեզուն պայմանական է, սակայն հմուտ «ռեժիսորի» ձեռքով արհավիրքի քաոսը վերածվում է համակարգված գեղարվեստական օրինաչափության: Ֆ. Մանուկյանի համանվագային այս ստեղծագործությունն ընկալվում է որպես լույսի փառաբանման համանվագ, մարդկային կյանքի հարատեւության օրհներգ: Եվ հուրախություն մեզ, Գյումրիի քաղաքապետարանի որոշմամբ (1997) քաղաքի կենտրոնում կառուցվելու է ճարտարապետական համալիր (ճարտ. Ռ. Հարությունյան), որի ճակատամասում դրվելու է խճանկար որմնանկարը նորից ֆլորենտական խճանկարի տեխնիկայով: Ֆ. Մանուկյանի վերոհիշյալ գործի փոքրաչափ նախանկարը մեծ հաջողությամբ ցուցադրվել է ինչպես Երեւանում, այնպես էլ Իտալիայում (Դանթեին նվիրված ցուցահանդեսում), ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, ամենուր գրավելով օտար հանդիսատեսի ուշադրությունը:

Այս հերթական ցուցահանդեսը, որը բացվել է նկարիչների միությունում, ապրիլյան այս հրաշալի օրերին, վկայում է նկարիչ Ֆերդինանդ Մանուկյանի ստեղծագործական վերելքը, վերելք, որը պատասխանում է նաեւ արվեստագետների եւ առհասարակ արվեստի պասիվության մասին անտեղի, հաճախակի լսվող չափազանցված դժգոհություններին:

ՊՈՂՈՍ ՀԱՅԹԱՅԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԵՄԱՀԱՐԹԱԿՆԵՐՈՒՄ

# Ջիվան Գասպարյանի մոսկովյան համերգը

Մոսկվայի Մեծ թատրոնի բեմահարթակում երեկ ելույթ ունեցավ միջազգային մեծ ճանաչման արժանացած տաղանդավոր դուդուկահար Ջիվան Գասպարյանը՝ Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Իսրայելի եւ Ռուսաստանի էթնո երաժշտության վարպետների հետ:

«Դուդուկը ոչ թե զուտ երաժշտական գործիք է, այլ անցյալից ժամանած պատմամշակութային ավետաբեր, որն ուղղակիորեն ներթափանցում է ժամանակի ու տարածության մեջ», ասել է ռուսաստանցի հայտնի էթնո երաժիշտ Սերգեյ Ստարոստինը:

Ջիվան Գասպարյանը Մեծ թատրոնում ելույթ էր ունեցել 1948 թ.: Նրա համերգը ունկնդրող 20-րդ դարի բռնակալ Իոսիֆ Ստալինն այնպես է հիացել ու զմայլվել երիտասարդ երաժշտի արվեստով, որ նրան նվիրել է ձեռքի «Պոբեդա» ժամացույցը: Արեւմուտքում Ջիվան Գասպարյանին մեծ ճանաչում բերեց Պիտեր Գաբրիելի հետ համագործակցությունը: Հայ դուդուկահարի զարմանահրաշ կատարումները հնչել են հոլիվուդյան տասնյակ ֆիլմերում, որոնցից վերջինը՝ «Գլադիատորը», 2001 թ. նրան բերեց «Ոսկե գլոբուս» մրցանակը:

Համերգի ընթացքում Ջիվան Գասպարյանն ու մյուս վարպետները ոչ միայն իմպրովիզացիաներ են արել, այլեւ ներկայացրել դրամատիկ հնչեղությամբ գործողություն, որի ընթացքում սոլո կատարումներն ընդմիջվել են անսամբլայինով, իսկ հնչյունները փոփոխվել համակարգիչների օգնությամբ:

«Ես երջանիկ եմ, որ նվագում եմ Ջիվան Գասպարյանի հետ: Նա հրաշալի երաժիշտ է եւ հոյակապ ուսուցիչ: Ուսուցիչ, որը բացահայտում է ոչ թե սոսկ գործիքի տեխնիկական հնարքները, այլ շատ ավելի կարեւոր ու անբացատրելի մի աշխարհ», ասել է իտալացի երաժիշտ-փորձագետ Լուիջի Չինկվեն:

Ռ. Պ.

# Անսամբլային արվեստի ջատագովները

Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայում 1958 թ.-ից գործում է կամերային անսամբլի ամբիոնը: Տասնյակ տարիների ընթացքում դրա հիմնադիր, պրոֆեսոր Կարեն Կոստանյանի եւ պրոֆեսորներ Զարեհ Սահակյանցի, Լեւոն Մամիկոնյանի, Լեւոն Զորյանի, Գեորգի Կուզանովի ու ամբողջ դասախոսական կազմի ջանքերով երիտասարդ երաժիշտ-կատարողներին սերմանվել են անսամբլային արվեստի հիմունքները: Արվեստ, որն ըստ ամենայնի հանդիսանում է կատարողական արվեստներից բարձրագույնը, քանզի իր մեջ ներառում է մի շարք կատարողական ոլորտներին բնորոշ բոլոր կարեւոր հատկանիշները:

Զարգանալով ու լայն տարածում գտնելով նախ եւ առաջ Արեւմտյան Եվրոպայում դեռեւս 17-18-րդ դդ., անսամբլային արվեստը, թեպետ ուշացումով եւ «զգուշաբար», բայց ուշահրույց տեղ գրավեց նաեւ հայ կատարողական եւ կոմպոզիտորական արվեստներում: Այսպես, հայ կոմպոզիտորական դպրոցի տարբեր սերունդների ներկայացուցիչներ անսամբլային երաժշտության արժեքավոր նմուշներ ստեղծեցին: Լավագույնները, ի թիվս Էդգար Հովհաննիսյանի կվինտետի, Առնո Բաբաջանյանի, Տիգրան Մանսուրյանի, Լեւոն Չաուշյանի տրիոների պատեհ առիթներով հնչում են բեմերից եւ մշտական տեղ են գրավել կոնսերվատորիայի հիշյալ ամբիոնի ուսանողների նվագացանկում:

Կամերային անսամբլի ամբիոնի առաջատար դասախոսներից է դրա վարիչ, պրոֆեսոր, ջութակահարուհի Ալլա Բերբերյանը: Բարձր արհեստավարժությամբ օժտված մանկավարժը կրթել է մի քանի սերունդ շրջանավարտների մի քանի սերունդներ, որոնք բուհի պատերից դուրս շարունակելով կատարողական այդ ժանրի ավանդույթները, Հայաստանում եւ միջազգային ասպարեզում նպաստում են հայ անսամբլային երաժշտության տարածմանը: Լինում է նաեւ՝ արժանանում են մրցանակների, օրինակ, Ալլա Բերբերյանի ասպիրանտների «Շել» եռյակը 2001-ին Փարիզում Լանսիեյի անվան միջազգային մրցույթում արժանացել է առաջին մրցանակի:

Երեկ Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոցի համերգային սրահում տեղի ունեցավ անսամբլային երաժշտության համերգ: «Մենք որոշեցինք ընդգրկել այն Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի 80-ամյա տարեդարձին նվիրված տարբեր միջոցառումների շարքում: Դա ավելի պարտավորեցնող է սաների համար», ասում է պրոֆեսորը: Իրապես, նրա դասարանի՝ համերգին մասնակից բոլոր ուսանողներն իրենց կատարողական հնարավորությունները ի նպաստ բերեցին հիշյալ միջոցառմանը: Մոցարտի g-moll կվարտետը Ա. Միրաքյանի, Շ. Ալեքսանյանի, Ա. Կարապետյանի, Ա. Մանուկյանի, Մենդելսոնի c-moll տրիոն Վ. Ավետիսյանի, Թ. Նաչարյանի, Վ. Մարգարյանի, Էդգար Հովհաննիսյանի կվինտետը Ա. Դավթյանի, Ա. Բարիկյանի, Մ. Մարգարյանի, Է. Օհիկյանի, Ն. Ավագյանի կատարմամբ հնչեցին անսամբլային պատշաճ զգացողությամբ, ճշգրիտ ոճային մեկնաբանմամբ, երիտասարդությանը հատուկ քնարականությամբ:

«Անսամբլային արվեստը կատարողական արվեստի բարձրագույն դպրոց է, բացի այդ, դա մարդկային ստեղծագործական շփման եզակի ու չափազանց գրավիչ դրսեւորումներից մեկն է», նկատում է Ալլա Բերբերյանը: Մոտեցում, որը մանկավարժը արգասաբեր կերպով սովորեցնում է իր սաներին:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

# 40 լավագույն նկարիչների հանձնվեցին Մայր աթոռի մրցանակները

Քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված ցուցահանդես էին նախաձեռնել Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինը եւ նկարիչների միությունը: Ցուցահանդեսը բացվեց 2001 թվականի հունիսի 17-ին եւ փակվեց սեպտեմբերի 30-ին: Ցուցահանդեսին ներկայացված 350 աշխատանքներից ժյուրին ընտրել է լավագույն 40-ը: Երեկ նկարիչների միությունում կայացավ մրցանակների հանձնումը՝ ձեռամբ Վեհափառ հայրապետի ներկայացուցիչ Հայր Արտակի, որն էլ մրցանակակիրներին հղեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդի ջերմ ողջույնի խոսքը:

Նկարիչների միության նախագահ Կարեն Աղամյանը նկարիչների անունից շնորհակալություն հայտնեց Մայր աթոռին՝ նկարիչների միության ստեղծագործությունները գնահատելու, պարգեւների արժանացնելու համար:

Փակ, գաղտնի քվեարկությամբ 40 արվեստագետների հանձնվեցին մրցանակներ (200 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ), որոնցից 19 գունանկար, 10 քանդակ, 6 գրաֆիկա եւ 3 դեկորատիվ կիրառական աշխատանքների հեղինակների: Գեղանկարիչ Լեւոն Հովհաննիսյանն էլ, որպես երախտիքի խոսք, Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնին նվիրեց իր մեծածավալ «Վերածնվող իմ Հայաստան» կտավը:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

# Մարզական

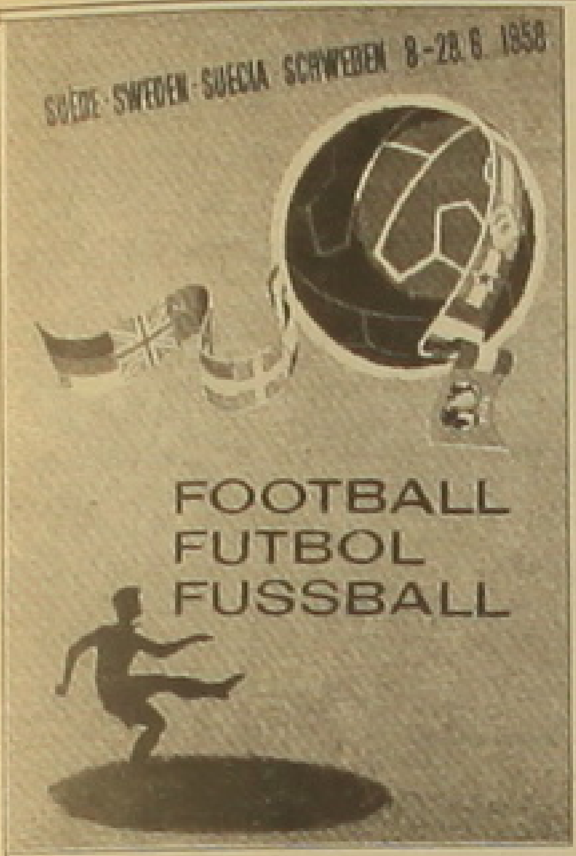


## Աշխարհը հիացած էր բրազիլացիների խաղով

*Ֆուտբոլի աշխարհի 6-րդ առաջնությունն անցկացվեց 1958 թ. ամռանը, Շվեդիայում: Այս անգամ չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ իսկապես լավագույն հավաքականը: Ոսկե մեդալները նվաճած Բրազիլիայի հավաքականը բոլորին հիացրեց իր խաղով՝ կիրառելով տակտիկական նոր տարբերակ, որն իսկապես հեղափոխություն էր ֆուտբոլում: Շվեդիայում բրազիլացիների կազմում իր նորամուտը նշեց 18-ամյա Պելեն՝ դառնալով առաջնության հայտնությունը: Տարիներ անց նա իր անզուգական վարպետությամբ գերելու էր ֆուտբոլային ողջ աշխարհը՝ հռչակվելով ֆուտբոլի արքա:*

### ԽՍՀՄ հավաքականի նորամուտը

Աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու հայտ էին ներկայացրել 53 հավաքականներ, այդ թվում նաեւ ԽՍՀՄ հավաքականը, որը Շվեդիայում նշեց իր նորամուտն աշխարհի առաջնություններում: Ընտրական մրցաշարի անհաշտ մրցապայքարի մասին է վկայում այն փաստը, որ եզրափակիչի ուղեգիր չհաջողվեց նվաճել աշխարհի կրկնակի չեմպիոններ Իտալիայի եւ Ուրուգվայի հավաքականներին: Իսկ ահա, խորհրդային ֆուտբոլիստները հաջողությամբ հաղթահարեցին ընտրական մրցաշարի արգելքը: Առաջին խաղը ԽՍՀՄ հավաքականն անցկացրեց 1957 թ. հունիսի 23-ին «Լուժնիկիում»՝ հաղթելով լեհերին (3-0): Գոլերից մեկը խփեց Նիկիտա Սիմոնյանը: Հետո մեր ֆուտբոլիստները 2 անգամ հաղթեցին ֆիններին (2-1, 10-0), սակայն հյուրընկալվելիս զիջեցին լեհերին (1-2): Մրցակարգի համաձայն, հավասար միավորների դեպքում նշանակվում էր լրացուցիչ մրցախաղ: Լայպցիգում 2-0 հաշվով հաղթելով լեհերին, ԽՍՀՄ հավաքականը մտավ եզրափակիչ փուլ: Շվեդիայում խորհրդային ֆուտբոլիստներին բավական դժվար մրցակիցներ էին բաժին հասել: 4-րդ խմբում առաջին խաղը ԽՍՀՄ հավաքականն անցկացրեց անգլիացիների հետ: Հաշիվը բացեց թիմի ավագ Նիկիտա Սիմոնյանը, երկրորդ խաղակեսի սկզբին Ա. Իվանովը երկրորդ գնդակը խփեց, սակայն անգլիացիներին մեծ ջանքերի գնով հաջողվեց փրկել խաղը (2-2): Հաջորդ խաղում ԽՍՀՄ հավաքականը 2-0 հաշվով հաղթեց ավստրիացիներին, իսկ վերջին հանդիպումում զիջեց բրազիլացիներին (0-2): Եվ կրկին հաջորդ փուլ դուրս գալու համար պահանջվեց լրացուցիչ մրցախաղ՝ այս անգամ անգլիացիների հետ: Հաղթելով 1-0 հաշվով, ԽՍՀՄ հավաքականը, որին մարզում էր Գավրիլ Կաչալինը, մտավ քառորդ եզրափակիչ:

### Տակտիկական հեղափոխություն

Դեռեւս առաջնությունից առաջ մասնագետները քննարկում էին, թե ո՞ր խաղաոճի թիմերը կհասնեն հաջողության: Շատերը համոզված էին, որ ապագան պատկանում է կոշտ, ուժային ֆուտբոլին, որի ցայտուն ներկայացուցիչն աշխարհի չեմպիոն ԳՖՀ-ի հավաքականն էր: Նրան էլ հաղթողի հիմնական հավակնորդ էին համարում, քանի որ տեխնիկապես աչքի ընկնող Հունգարիայի հավաքականն արդեն կորցրել էր իր ուժը: 1956 թ. Հունգարիայում տեղի ունեցած արյունալի իրադարձություններից հետո մի շարք ֆուտբոլիստներ, որոնց թվում նաեւ Պուշկաշը, Կոչիշը, Ցիբորը հեռացել էին հայրենիքից:

Դրվագ ԽՍՀՄ-Բրազիլիա հանդիպումից. Ջալմա Սանթոսը շրջադարձ հարվածով հեռացնում է գնդակը:

Արդեն նախնական հանդիպումներում բոլորի ուշադրությունը գրավեցին բրազիլացիները: Նախկինում էլ նրանք աչքի էին ընկնում անհատական վարպետությամբ, տեխնիկական առումով անգերազանցելի էին, սակայն Շվեդիայում դրանց հետ մեկտեղ գործում էին արագ եւ հիանալի համագործակցում էին միմյանց հետ: Բրազիլացիները ֆուտբոլում տակտիկական հեղափոխություն կատարեցին՝ աշխարհում առաջինը կիրառելով 4+2+4 տարբերակը: Մինչ այդ գործում էր «Դուբլ վե էմ» տակտիկական տարբերակը (3+2+5): Նոր տարբերակը մի կողմից հնարավորություն էր տալիս ամրապնդելու պաշտպանությունն ի հաշիվ 4-րդ պաշտպանի՝ հատկապես կենտրոնական գոտում, մյուս կողմից եզրային պաշտպաններն ակտիվորեն մասնակցում էին գրոհներին, ինչը բրազիլացիների մոտ գերազանց էին կատարում Ջալմա եւ Նիլթոն Սանթոսները: Կիսապաշտպաններից մեկը թիմի խաղի կազմակերպիչն էր (բրազիլացիներից այդ դերը ստանձնել էր Վավան), իսկ կենտրոնական երկու հարձակվողներին հաջողվում էր հեշտությամբ շրջանցել մրցակցի մեկ պաշտպանին: Եթե այս ամենին ավելացնենք, որ բրազիլացիների կազմում հանդես էին գալիս այնպիսի հոյակապ հարձակվողներ, ինչպիսիք էին Գարինչան, Վավան, Պելեն եւ Զագալոն, ապա պարզ կլինի, թե ինչո՞ւ էր ֆուտբոլային աշխարհը հիացած նրանց խաղով: Նախնական փուլում բրազիլացիները վստահ հանդես եկան՝ գրավելով առաջին տեղը:

Հարկ է նշել, որ խմբային մրցաշարերում անակնկալներ չգրանցվեցին: Հատկապես անհաշտ պայքար ծավալվեց խմբերում 2-րդ ուղեգրի համար: 3 խմբերում ուղեգրի բախտը վճռեցին լրացուցիչ հանդիպումները:

**ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**
**1958 թ. հունիսի 8-29-ը, Շվեդիա**

**1-ին խումբ**

Հս. Իռլանդիա-Չեխոսլով.՝ 1-0 (1-0)
Կաշ

ԳՖՀ-Արգենտինա՝ 3-1 (2-1)
Ռան (2), Զեելեր, Կորբատա

Չեխոսլովակիա-ԳՖՀ՝ 2-2 (2-0)
Դվորժակ, Զիկան, Ռան, Շեֆեր

Արգենտինա-Հս. Իռլանդիա՝ 3-1 (1-1)
Կորբատա, Ավիո, Մենենդես, Մակպարլանդ

Չեխոսլով.-Արգենտինա՝ 6-1 (3-0)
Զիկան (2), Խովորկա (2), Դվորժակ, Ֆոյրայգլ, Կորբատա

ԳՖՀ-Հս. Իռլանդիա՝ 2-2 (1-1)
Ռան, Զեելեր, Մակպարլանդ (2)

| | Խ | Հ | Ո | Պ | Գ | Մ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. ԳՖՀ | 3 | 1 | 2 | 0 | 7-5 | 4 |
| 2. Չեխոսլով. | 3 | 1 | 1 | 1 | 8-4 | 3 |
| 3. Հս. Իռլանդիա | 3 | 1 | 1 | 1 | 4-5 | 3 |
| 4. Արգենտինա | 3 | 1 | 0 | 2 | 5-10 | 2 |

**ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԽԱՂ 2-ՐԴ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ**

Հս. Իռլանդիա-Չեխոսլով.՝ 2-1 (1-1)
Մակպարլանդ (2), Զիկան

**2-ՐԴ ԽՈՒՄԲ**

Ֆրանսիա-Պարագվայ՝ 7-3 (2-2)
Ֆոնտեն (3), Կոպա, Պյանտոնի, Վենսան, Վիսնեսկի, Ռոմերո, Ամարիլիա (2)

Հարավսլավիա-Շոտլանդիա՝ 1-1 (1-0)
Պետակովիչ, Մյուրեյ

Հարավսլավիա-Ֆրանսիա՝ 3-2 (1-1)
Վեսելինովիչ (2), Պետակովիչ, Ֆոնտեն (2)

Պարագվայ-Շոտլանդիա՝ 3-2 (1-1)
Պարոդի (2), Ագերո, Կոլինգ, Մադի

Հարավսլավիա-Պարագվայ՝ 3-3 (2-1)
Վեսելինովիչ, Օգնյանովիչ, Ռայկով, Ագերո, Պարոդի, Ռոմերո

Ֆրանսիա-Շոտլանդիա՝ 2-1 (2-0)
Ֆոնտեն, Կոպա, Բեյրդ

| | Խ | Հ | Ո | Պ | Գ | Մ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Ֆրանսիա | 3 | 2 | 0 | 1 | 11-7 | 4 |
| 2. Հարավսլավ. | 3 | 1 | 2 | 0 | 7-6 | 4 |
| 3. Պարագվայ | 3 | 1 | 1 | 1 | 9-12 | 3 |
| 4. Շոտլանդիա | 3 | 0 | 1 | 2 | 4-6 | 1 |

**3-ՐԴ ԽՈՒՄԲ**

Շվեդիա-Մեքսիկա՝ 3-0 (1-0)
Լիդհոլմ, Սիմոնսոն (2)

Ուելս-Հունգարիա՝ 1-1 (1-1)
Դ. Չարլզ, Բոժիկ

Ուելս-Մեքսիկա՝ 1-1 (1-0)
Օլչեբչ, Բելմոնտե

Շվեդիա-Հունգարիա՝ 2-1 (1-0)
Խամրին (2), Տիխի

Շվեդիա-Ուելս՝ 0-0

Հունգարիա-Մեքսիկա՝ 4-0 (1-0)
Բենչիչ, Տիխի (2), Շանդոր

| | Խ | Հ | Ո | Պ | Գ | Մ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Շվեդիա | 3 | 2 | 1 | 0 | 5-1 | 5 |
| 2. Հունգարիա | 3 | 1 | 1 | 1 | 6-3 | 3 |
| 3. Ուելս | 3 | 0 | 3 | 0 | 2-2 | 3 |
| 4. Մեքսիկա | 3 | 0 | 1 | 2 | 1-8 | 1 |

**Լրացուցիչ խաղ 2-րդ տեղի համար**
Ուելս-Հունգարիա՝ 2-1 (0-1)
Մեդվին, Օլչեբչ, Տիխի

**4-ՐԴ ԽՈՒՄԲ**

ԽՍՀՄ-Անգլիա՝ 2-2 (1-0)
Սիմոնյան, Ա. Իվանով, Կեւան, Ֆինեյ (11 մ)

Բրազիլիա-Ավստրիա՝ 3-0 (1-0)
Մացոլա (2), Ն. Սանթոս

ԽՍՀՄ-Ավստրիա՝ 2-0 (1-0)
Վ. Իվանով, Իլյին

Բրազիլիա-Անգլիա՝ 0-0

Բրազիլիա-ԽՍՀՄ՝ 2-0 (1-0)
Վավա (2)

Անգլիա-Ավստրիա՝ 2-2 (1-1)
Կեւան, Հեյնս, Կոլեր, Քերներ

| | Խ | Հ | Ո | Պ | Գ | Մ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Բրազիլիա | 3 | 2 | 1 | 0 | 5-0 | 5 |
| 2. ԽՍՀՄ | 3 | 1 | 1 | 1 | 4-4 | 3 |
| 3. Անգլիա | 3 | 1 | 1 | 1 | 4-4 | 3 |
| 4. Ավստրիա | 3 | 0 | 1 | 2 | 2-7 | 1 |

**Լրացուցիչ խաղ 2-րդ տեղի համար**
ԽՍՀՄ-Անգլիա՝ 1-0 (0-0)
Իլյին

*(Շարունակելի)*

ԹԵՆԻՍ

## Դոկիչի կրկնակի հաջողությունը

Թենիսի Ֆլորիդայի մրցաշարում առաջին համարի տակ հանդես եկած հարավսլավացի թենիսիստուհի Ելենա Դոկիչը հասավ կրկնակի հաջողության: Նա հաղթող ճանաչվեց թե մենախաղում եւ թե զուգախաղում: Մենախաղում եզրափակիչում Դոկիչը վստահորեն առավելության հասավ ռուսաստանցի Տատյանա Պանովայի նկատմամբ՝ երկու խաղափուլերն էլ շահելով միեւնույն 6-2 հաշվով: Դա մենախաղում Դոկիչի շահած 4-րդ մրցաշարն էր:

Զուգախաղում ընկերակցելով Ելենա Լիխովցեւային, Դոկիչը հաղթեց Կոնչիտա Մարտինես-Էլս Կալենս զույգին (6-7, 6-3, 6-3):

## Ռումինացիները հրաժարվել են առաջնությունից

Ապրիլի վերջին Հունաստանի Պատրա քաղաքում կկայանա սպորտային մարմնամարզության Եվրոպայի հերթական առաջնությունը: Բոլորի համար անսպասելի մրցաշարի մասնակցությունից հրաժարվել է Ռումինիայի կանանց հավաքականը, որը Սիդնեյի օլիմպիական խաղերի թիմային պայքարում արժանացել էր չեմպիոնի կոչմանը: Սկզբում այդ լուրին ոչ ոք չէր հավատում, քանի որ այսօրվա դրությամբ ռումին մարմնամարզուհիներն իրոք ուժեղագույններից են աշխարհում: Բացի օլիմպիական ոսկե մեդալից, հավաքականը հաղթող է ճանաչվել աշխարհի եւ Եվրոպայի վերջին առաջնություններում:

Սակայն, ինչպես պարզվեց հետագայում, ռումինուհիների հրաժարականի լուրը համապատասխանում էր իրականությանը: Նման որոշումը կայացվել էր Ռումինիայի սպորտային մարմնամարզության ֆեդերացիայի նիստում: Ինչպես տեղեկացրել է հավաքականի գլխավոր մարզիչ Օկտավիան Բելուն, պատճառն այն է, որ ռումին մարմնամարզուհիները պարզապես պատրաստ չեն առաջնությանը: Եվ իրոք, Սիդնեյի օլիմպիադայից եւ անցյալ տարի Գենտում անցկացված աշխարհի առաջնությունից հետո հավաքականը սկսեց կազմալուծվել: Սկզբում մեծ սպորտին հրաժեշտ տալու իր մտադրության մասին հայտարարեց Սիմոնա Ամանարը, այնուհետեւ խնդիրներ ծագեցին Անդրեա Ռադուկանի մոտ: Մի խոսքով, մարզուհիների մարզավիճակը թույլ չի տալիս նրանց ըստ արժանվույն ներկայացնել իրենց երկիրը Եվրոպայի առաջնությունում: Եվ քանի որ Ռումինիան հնարավորություն չունի բարձրակարգ հավաքական գործուղել Հունաստան, ուստի որոշել է հրաժարվել առաջնությունից:

ՇԱԽՄԱՏ

## Առաջին դափնեկիրը Լեկոն է

Հունգարացի գրոսմայստեր Պետեր Լեկոն դարձավ Դուբայում անցկացված արագ շախմատի Գրան պրիի խաղարկության առաջին մրցաշարի հաղթող: Եզրափակիչում նա հաղթեց Գրիշչուկին: Երկու պարտիաներն էլ ավարտվեցին ոչ-ոքի: Հաղթողը որոշվեց լրացուցիչ մրցախաղում: Կրկին 2 պարտիաներում մրցակիցները խաղաղ դաշն կնքեցին: Վճռորոշ 5-րդ պարտիայում սեւերով խաղացող Գրիշչուկը սպառեց ժամանակը:

3-րդ տեղի համար մրցախաղում Ալեքսեյ Շիրովը 2,5-1,5 հաշվով հաղթեց Կիրիլ Գեորգիեւին: 5-րդ տեղը զբաղեցրեց Անատոլի Կարպովը պարտության մատնելով Զուրաբ Ազմայփարաշվիլուն (1,5-0,5): Հաջորդ տեղերում են Վեսելին Թոփալովը, Էտյեն Բակրոն, Վիշվանաթան Անանդը, Ալեքսանդր Խալիֆմանը, Ալեքսեյ Դրեեւը, Թեյմուր Ռաջաբովը, Ժոել Լոթյեն, Վասիլի Իվանչուկը, Նայջել Շորթը եւ Չժու Չենը:

## Միլյանիչը կպարգեւատրվի ՖԻՖԱ-ի մեդալով

ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերի առաջարկով Հարավսլավիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախկին ղեկավար Միլյան Միլյանիչին մայիսի 29-ին Սեուլում կհանձնվի ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի մեդալը: Ֆուտբոլի պատմության մեջ մինչ այժմ հարավսլավացիներից նման պարգեւի են արժանացել Միխայլո Անդրեեւիչն ու Իվան Տոպլակը:

72-ամյա Միլյանիչը ժամանակին խաղացել է «Ցրվենա Զվեզդայում», հետագայում 15 տարի (1960-1974 թթ.) հաջողությամբ մարզել է այդ ակումբը: Նրա գլխավորությամբ «Ցրվենա Զվեզդան» 5 անգամ դարձել է երկրի չեմպիոն, չորս անգամ նվաճել Հարավսլավիայի գավաթը: 1974-1977 թթ. Միլյանիչը գլխավորել է իսպանական «Ռեալ» եւ «Վալենսիա» թիմերը, հետագայում աշխատել է Քուվեյթում եւ Միացյալ Արաբական էմիրություններում: 1973-1974 եւ 1979-1982 թթ. Միլյանիչը Հարավսլավիայի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչն էր: Միլյանիչն աշխատել է նաեւ ՖԻՖԱ-ում՝ որպես մարզչական սեմինարների հրահանգիչ: Իր հարուստ մարզական կենսագրության ընթացքում Միլյանիչը բազմաթիվ պարգեւների է արժանացել:

## Ջանաշիան վերադարձավ Վրաստան

Վրաստանի հավաքականի եւ Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» հարձակվող Զազա Ջանաշիան 3 ամսով պայմանագիր է կնքել Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվի» հետ: 26-ամյա ֆուտբոլիստը Մոսկվայում հանդես եկավ 5 տարի: Նոր մրցաշրջանի շեմին ակումբի ղեկավարությունը նրա պայմանագիրը չերկարաձգեց՝ հանելով տրանսֆերի: Ջանաշիայի գործակալը բանակցություններ էր վարում անգլիական «Վեստ Հեմ» եւ իտալական «Տերնանա» ակումբների հետ, սակայն դրանք արդյունք չտվեցին: Ջանաշիան նաեւ քննարկում էր Թբիլիսիի «Դինամո» վերադառնալու հարցը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

# Նորաձեւություն

## ԿՈԿՈ ՇԱՆԵԼ
## Ոչ միայն մոդա, այլեւ ոճ

Գաբրիել Շանելի անունը հայտնի է ողջ աշխարհի մոդելյորներին: Բարեկամները նրան քնքշորեն Կոկո էին կոչում: Կար կարծիք, թե նա է մեր դարասկզբին նորաձեւության մեջ ռեֆորմի հիմնադիրը: Ո՞վ էր նա՝ այդ լեգենդար նկարչուհի-մոդելյորը եւ ո՞րն է նրա վաստակը, որ արդեն մեկդարյա պատմություն ունի:

Շանելը սերում էր բավականին աղքատ ընտանիքից, նա մեծացել է մորաքույրերի մոտ: Դեռ փոքր ժամանակ նա հին վարագույրներից գեղեցիկ հագուստներ էր ձեւում տիկնիկների համար: Շուտով Շանելի տաղանդը նկատում է մի անգլիացի եւ նրան տրամադրում գլխարկի փոքրիկ արհեստանոց, որը որոշ ժամանակ անց վերածվում է նորաձեւության սրահի: Այդպես է սկսվում Շանելի գործունեությունը: Այդ փոքրամարմին, քմահաճ ֆրանսուհին կանոնավոր կրթություն չի ստացել: Իր ճաշակն ու տաղանդը կրթել է՝ ուսումնասիրելով ֆրանսիական, հոլանդական եւ իտալական հին նկարները: 75 տարեկանում Շանելը թղթակիցներին ասում էր. «Ամեն օր ես որեւէ բան եմ սովորում եւ որեւէ բան պարզեցնում»: Սակայն երբեք չէր ընդօրինակում: Հագուստի իր առաջին մոդելները Շանելը ստեղծել է աշխատող կանանց համար, ովքեր պատերազմի տարիներին տղամարդկանց փոխարեն հերթափոխի կանգնեցին գործարաններում ու հիմնարկություններում: Հետագայում, հասնելով մեծ փառքի, Շանելը սիրում էր կրնել. «Միայն այն ժամանակ եմ իմ ստեղծած հագուստը հաջողված համարում, երբ տեսնում եմ այն գրասենյակային ծառայողների հագին»:

Կոկո Շանելի անվան հետ առնչվում են մի շարք հետաքրքրական դեպքեր: Ասում են, որ մի անգամ նրա պարանոցի մանյակը կտրվում է եւ ուլունքները թափվում հատակին, նա հապճեպորեն ուլունքները թելի վրա է անցկացնում, որտեղից էլ ծագում է անկանոն շարված մանյակները կրելու մոդան: Ջրասանավի վրա երկարատեւ ծովային հանգստից հետո Շանելը վերադառնում է արեւավառ մաշկով՝ այդ օրվանից ցայսօր արեւավառ մաշկը մոդային է համարվում: Շանելի հայտնագործություններից է համարվում մազերի կարճ կտրվածքը, կանացի տաբատը եւ այլ բաներ: Համենայն դեպս, նա առաջինը հրաժարվեց սեղմիրանից, որն, ըստ Շանելի, «այլանդակում էր մարմինը եւ կնոջը նմանեցնում ավազի ժամացույցի»: Շանելը զգեստներ էր կարում նաեւ շատ թանկարժեք կտորներից, սակայն միշտ դասական պարզ ձեւով՝ ծախսելով ընդամենը 1–2 մետր կտոր, նախկին 10 մետրի փոխարեն: Կանայք շուտով գնահատեցին նոր հագուստի հարմարավետությունը եւ շարժումների ազատությունը: Կոկո Շանելը դեմ էր անցողիկ ձեւերին, նրա կյանքի ողջ նպատակն էր նորաձեւության քմահաճույքներին չենթարկվող միջազգային ոճ ստեղծելը: Նա դասականության էր ձգտում ամեն ինչում՝ հագուստի ձեւի եւ մատուցման մեջ: Որոշ իմաստով դա նրան հաջողվեց: Ներկա գտնվելով մի ընդունելության, որն աչք էր ծակում խայտաբղետ գույների աններդաշնակությամբ, Շանելն ասել է. «Ես կստիպեմ, որ կանայք տուրք տան սեւին»: Եվ ահա, 1925 թ. առաջին անգամ նա հայտնվեց սեւ մուսլինե հանրահայտ զգեստով՝ զարդարված մանյակով: Շուտով երիտասարդ կանաց մեծ մասը չարլստոն, ռումբա եւ տանգո էին պարում սեւ հագուստով: Այս նոր ուղղությունը պաշտպանեցին նաեւ մյուս մոդելյորները եւ «փոքրիկ սեւը» նվաճեց աշխարհը: Հագուստի պատմության մեջ դա աննախադեպ երեւույթ էր: Շանելը գոհունակությամբ ասել է. «Ես ոճ եմ ստեղծել ամբողջ աշխարհի համար»: Բոլոր խանութներն սկսում են առաջարկել Շանելի մոդելները: Զարմանալի ու արժեքավոր են նրա ձեռքբերումները ոչ միայն նորաձեւության բնագավառում, այլեւ նրա մտքերն ու տեսակետները: «Նորաձեւությունը ճարտարապետության նման համամասնությունների խնդիր է: Այն տեսք է արտացոլի, թե ինչպես են մարդիկ ապրում եւ հագնվում որոշակի երկրում: Առաջներում մոդան ստեղծում էին մի քանի հազարների համար, հիմա այլ կերպ է՝ անհատական մոտեցում է պահանջում», այսպես էր պատասխանել Շանելը թղթակիցներին 1958-ին, 75 տարեկանում: «Մոդան երբեք չի կորցնի իր ուժը, եթե համաքայլ է ժամանակին»: Շանելը ոչ թե մոդա էր ստեղծում, այլ նաեւ ոճ, եւ մինչեւ կյանքի վերջը նա հավատարիմ մնաց իր սկզբունքներին: Նա ողջամիտ չէր համարում հնաոճ իրերը դուրս նետելը. «Դրանք միշտ կարելի է ձեւափոխել՝ մոդայի համեմատ: Նրբագեղությունը ոչ թե արտառոց հագուստի մեջ է, այլ մարդու մեջ, քանի որ էլեգանտ կարելի է լինել նաեւ պարզագույն զգեստի մեջ»: Շանելը չէր քաջալերում, կողմնակից չէր մաքսի-մոդային: Չէր հանդուրժում հագուստի արտառոցն ու ավելորդը, պահանջում էր, որ կանացի հագուստի ուսագիծը լինի իր բնական տեղում:

Շանելին մեղադրում էին երեւակայության սահմանափակության մեջ: Նրա մոդելների ձեւվածքը գրեթե չէր փոփոխվում, փոխվում էին միայն օգտագործվող նյութն ու մանրամասները: Իրավամբ, Շանելի ստեղծած տարատեսակների բազմազանությունն ու դրանցից յուրաքանչյուրի գեղեցկությունը վկայում են նրա բացառիկ հարուստ երեւակայության մասին: Որքան տարին առնում էր, այնքան ավելի էր դիմում գեղեցիկ եւ որակյալ գործվածքների: Ձեռնարկությունները շատ դեպքերում նրա գծանկարով էին արտադրում կերպասներ: Նա չափազանց կարեւորում էր կատարման որակը. «Կարող եմ հաշտվել այլանդակի հետ, բայց անփույթի հետ՝ երբեք», ասել էր նա իր դերձակներին: «Նա հազվագյուտ զգացողություն ուներ գործվածքի նկատմամբ: Անսխալ գնահատում էր այն եւ կարողանում ճիշտ օգտագործել», այսպես էին բնորոշել Կոկո Շանելին, երբ 1967 թ. մասնակցել էր նորաձեւության մոսկովյան «Հագուստ» ցուցահանդեսին, ուր նրա ցուցանմուշների ողջ հավաքածուն արժանացել էր դիպլոմի:

Կոկո Շանելը մահացավ 1971 թ. հունվարի 10-ին, 87 տարեկանում: Նրա վերջին հավաքածուն, որը պիտի ներկայացվեր հունվարի 21-ին, ցուցադրվեց առանց հեղինակի մասնակցության:

Շանելը նպատակասլաց կյանքի կոչեց հագուստի նոր ուղղություն՝ 20-րդ դարի պահանջներին զուգընթաց: Նա ամենաաշխատասերն էր եւ ամենափառասերը միաժամանակ, իսկ համոզմունքների մեջ՝ սկզբունքային:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԳԵՂԱԳԵՏ

## Շրթունքների խնամքը

Առավոտյան ատամները լվանալուց հետո ջրով թրջված խոզանակով զգուշորեն մերսեք շրթունքները, հետո քսեք սնուցող քսուք: Մերսումը կլավացնի արյան շրջանառությունը, իսկ քսուքը շրթունքները կփափկացնի:

Ռուսաստանում, Պետրոս 1-ի ժամանակներում, կանայք շրթունքներին տաք հացի կեղեւ էին դնում այն նուրբ ու վարդագույն դարձնելու համար:

Փորձված միջոց է շրթունքներին մեղր քսելը թողնել 15-20 րոպե, հետո լվանալ եւ քսել սնուցող քսուք:

Շրթունքները կարելի է փափկացնել նաեւ վարունգի հյութով: Այն կարելի է քսել օրը մի քանի անգամ՝ թողնելով մինչեւ չորանալը:

Հիանալի փափկացնող միջոցներ են հետեւյալ դիմակները.

ա) 1 թ. գդալ կաթնաշոռը խառնել 1 թ. գդալ գազարի հյութի հետ:

բ) 1 թ. գդալ վազելինին ավելացնել 3/4 թ. գդալ գերչակի յուղ:

գ) 7 գ կակաոն խառնել 3 գ մեղրամոմի եւ 10 գ ձեթի հետ:

### ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ
առ 1 հունվարի 2002 թ.

Ձեւ N1

| | | |
|---|---|---|
| Կազմակերպության անվանումը ՍՊԸ | ծածկագիր «ՆՈ-ՊՐՈԲԼԵՄ» | |
| իդենտիֆիկացիոն կոդը | ըստ ԿԿՊ-ի 16079469 | |
| գործունեության հիմնական տեսակը հասարակ. սնունդ, բաղնիք խառ. կազմակ. ավտոտեխսպասարկում | ըստ ՏԳԸԴ-ի | |
| կազմակերպա-իրավական տեսակը Ընկերություն | ըստ ԿԻՏ-ի | 110 |
| տնտեսական կառավարման մարմինը | ըստ ՏԿՄ-ի | |
| Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը | 278.110.03142 | |
| հարկ վճարողի հաշվառման համարը | 00407272 | |
| չափի միավորը | հազ. դրամ | |
| հասցեն Գլինկայի փ. 1 ա | | |

| Ակտիվ | Տող | տարեսկիզբ | տարեվերջ |
|---|---|---|---|
| **I Ոչ ընթացիկ ակտիվներ** | | | |
| **1. Նյութական ակտիվներ** | | | |
| Հիմնական միջոցներ՝ մնացորդային արժեք | 010 | 3633 | 9694 |
| Ընդամենը 1-ին ենթաբաժնով | 050 | 3633 | 9694 |
| Ընդամենը I բաժնով | 130 | 3633 | 9694 |
| **II Ընթացիկ ակտիվներ** | | | |
| *1. Ապրանքանյութական պաշարներ* | | | |
| Փոքրարժեք եւ արագամաշ առարկաներ՝ մնացորդային արժեք | 160 | 179 | 301 |
| Ապրանքներ | 220 | 2085 | 2654 |
| Ընդամենը 1-ին ենթաբաժնով | 260 | 2264 | 2955 |
| *2. Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր* | | | |
| Հաշվարկներ բյուջեի հետ | 310 | 1 | 44 |
| Ընդամենը 2-րդ ենթաբաժնով | 390 | 1 | 44 |
| *4. Դրամական միջոցներ* | | | |
| Հաշվարկային հաշիվ | 420 | 20 | 20 |
| Ընդամենը 4-րդ ենթաբաժնով | 470 | 20 | 20 |
| Ընդամենը II բաժնով | 480 | 2285 | 3019 |
| Հաշվեկշիռ | 490 | 5918 | 12713 |

| Պասիվ | տող | տարեսկզբին | տարեվերջին |
|---|---|---|---|
| **I Սեփական կապիտալ** | | | |
| Կանոնադրական կապիտալ | 500 | 3 | 3 |
| Պահուստային կապիտալ | 530 | 1707 | 11520 |
| Լրացուցիչ կապիտալ | 540 | 126 | 126 |
| Ընդամենը 1 բաժնով | 620 | 1836 | 11649 |
| **III Կարճաժամկետ պարտավորություններ** | | | |
| *2. Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր* | | | |
| Հաշվարկներ մատակարարների եւ կապալառուների հետ | 790 | 86 | |
| Հաշվարկներ բյուջեի հետ | 820 | 884 | 174 |
| Հաշվարկներ սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով | 830 | 132 | 184 |
| Հաշվարկներ անձնակազմի հետ եկամուտների վճարման գծով | 840 | 217 | 304 |
| Հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ | 850 | 2525 | 164 |
| Հաշվարկներ շահաբաժինների գծով | 860 | 238 | 238 |
| Ընդամենը 2-րդ ենթաբաժնով | 910 | 4082 | 1064 |
| Ընդամենը III բաժնով | 960 | 4082 | 1064 |
| Հաշվեկշիռ | 970 | 5918 | 12713 |

### ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N2

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | Հաշվետու ժամանակաշրջան | | Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | չհարկվող | հարկվող | հարկվող | հարկվող |
| Արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների իրացումից զուտ հասույթ | 010 | 37230 | 9223 | 11075 | 7544 |
| Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների արտադրական ինքնարժեք | 020 | (15897) | (7660) | (4227) | (6997) |
| Ապրանքների իրացումից զուտ հասույթ | 040 | | 14716 | | 9910 |
| Իրացված ապրանքների արժեք | 050 | | 8286 | | 4593 |
| Համախառն շահույթ (վնաս) | 080 | 21333 | 7993 | 6848 | 5864 |
| Կառավարման եւ ընդհանուր տնտեսական այլ ծախսեր | 100 | | 12426 | | 4259 |
| Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս) | 110 | 21333 | (4433) | 6848 | 1605 |
| Գործառնական այլ եկամուտներ | 120 | | | | 2174 |
| Գործառնական այլ ծախսեր | 130 | | | | 2114 |
| Գործառնական գործունեության արդյունքը՝ շահույթ (վնաս) | 140 | 21333 | (4433) | 6848 | 1665 |
| Սովորական (ֆինանսատնտեսական) գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս) | 170 | 21333 | (4433) | 6848 | 1665 |
| Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս) | 190 | 21333 | (4433) | 6848 | 1665 |
| Շահութահարկ | 210 | 6668 | 113 | 8091 | 291 |
| Զուտ շահույթ (վնաս) | 220 | 14665 | (4546) | (1243) | 1374 |

### ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N4

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | Գումար | Այդ թվում: դրամարկղ դրամ | բանկային հաշիվներ դրամ | բանկային հաշիվներ արտարժույթ |
|---|---|---|---|---|---|
| Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը | 010 | 20 | | 20 | |
| Արտադրանքի աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից | 020 | 48298 | 48298 | | |
| Ապրանքների իրացումից | 030 | 17659 | 17659 | | |
| Գործառնական այլ գործունեությունից | 070 | 69 | 69 | | |
| Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր | 080 | 66026 | 66026 | | |
| Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր | | | | | |
| Ձեռք բերված արտադրական պաշարների դիմաց | 090 | 6183 | 6183 | | |
| Ապրանքների ձեռք բերման դիմաց | 100 | 9048 | 9048 | | |
| Կատարված աշխատանքների մատուցված ծառայությունների դիմաց | 110 | 31045 | 31045 | | |
| Աշխատավարձի եւ դրան հավասարեցված վճարումների դիմաց | 130 | 2985 | 2985 | | |
| Սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության նպատակով | 140 | 1813 | 1813 | | |
| Առհաշիվ տրված գումարներ | 150 | 2361 | 2361 | | |
| Վճարումներ բյուջե | 160 | 12522 | 12522 | | |
| Գործառնական այլ գործունեության նպատակով | 170 | 69 | 69 | | |
| Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր | 180 | 66026 | 66026 | | |
| Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր | | | | | |
| Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ | 620 | 20 | | 20 | |

Կ. Տ. Ղեկավար
Գլխավոր հաշվապահ

Գեւորգյան Է.
Հարությունյան Ս.

# Զանազան

## ԱՍՏՂԱ գուշակ 10 ապրիլ

### ԽՈՅ

Օրը երկակի բնույթ է կրում: Այն առավել նպաստավոր կլինի նոր ծանոթությունների հաստատման եւ ամրապնդման, ինչպես նաեւ բարեկամական հարաբերությունների վերականգնման համար: Աստղերը միաժամանակ զգուշացնում են, որ մասնագիտական ոլորտում հնարավոր են վրիպումներ կամ սխալներ:

### ՑՈՒԼ

Կողմնակի ազդեցությունը կհանգեցնի բացասական հետեւանքների: Բացասական միտումները կարելի է նվազեցնել դրանց հակադրելով բարոյական բարձր հատկանիշներ: Օրվա երկրորդ կեսին այդ միտումները կթուլանան, կուժեղանա ուրիշների վրա ազդելու ձեր ունակությունը:

### ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Շրջանակը փակված է: Երկվորյակներն այսօր շարունակ կգործեն միմյանց հակասող արարքներ, ջանալով դրանց միջոցով լուծել ծառացած բոլոր խնդիրները: Բայց դրանց լուծումն այնքան էլ դյուրին չէ: Համենայն դեպս, մոտ ժամանակներս դա անել չի հաջողվի:

### ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Ակտիվ աշխատանքային օր է, որը ձեզ կստիպի գլխովին թաղվել գործերի մեջ: Պահը նպաստավոր է առաջարկությամբ կա խնդրանքով ղեկավարությանը դիմելու համար: Հավանաբար, ձեզ բարեհաճորեն կվերաբերվեն: Հաջողության գլխավոր գաղտնիքը բարձր պրոֆեսիոնալիզմն է:

### ԱՌՅՈՒԾ

Օրը բարեհաջող է մասնավորապես առեւտրային գործունեությամբ զբաղվող տղամարդ առյուծների համար: Ուժեղանում են աուրան, նախատեսված նպատակներին հասնելու կարողությունը, գործարարությունը: Նախընտրելի է ավարտել կիսատ գործերը, նվերներ տալ, վերադարձնել պարտքերը:

### ԿՈՒՅՍ

Հիանալի ժամանակահատված է սկսվում հին կապերը վերականգնելու եւ ամրապնդելու կամ մերձավորներին օգնելու համար: Անսպասելի լուրը թերեւս ստիպի փոփոխություն մտցնել ծրագրերում: Կենսական ներուժի կտրուկ անկման պատճառով ֆիզիկական եւ նյարդային գերլարվածությունն անցանկալի է:

### ԿՇԵՌՔ

Կենսական ներուժը նվազման միտում ունի: Ջանացեք սովորականից շատ քնել. քիչ ապրումներ ունենալ, ուտել զգալի քանակությամբ միրգ եւ բանջարեղեն: Կին կշեռքներին աստղերը խորհուրդ են տալիս ուշադրություն դարձնել իրենց օրգանիզմում ի հայտ եկած փոփոխություններին:

### ԿԱՐԻՃ

Նպաստավոր պահ է օրգանիզմը թարմացնելու, ջահելացնելու համար: Մեծ է հանգամանքների բարեհաջող ընթացքի հավանականությունը, որի շնորհիվ ձեր ֆինանսական վիճակը կբարելավվի: Ամենահարմար օրն է մասնագիտական եւ անձնական հարցերի լուծման համար:

### ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Ճգնաժամային օր է: Հավանական են ընդհարումներ քրեական տարրերի հետ, գողություններ, կորուստներ: Ամենքը չէ, որ կդիմանան արտաքին աշխարհի ագրեսիային: Բացի դրանից, կարող են բացահայտվել գաղտնիքներ եւ տհաճ փաստեր, որոնք կվարկաբեկեն ոմանց:

### ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Առկա է հավանականություն, որ ստիպված եք լինելու լուծել տնային եւ անձնական խնդիրներ, որոնք երկրորդ պլան կմղեն գործերը եւ բիզնեսը: Առանձնակի ուշադրություն դարձրեք սննդին. որկրամոլությունը եւ ոգելից խմիչքները կարող են կործանարար ազդեցություն գործել օրգանիզմի վրա:

### ՋՐՀՈՍ

Շատ հավանական է, որ ներկա օրը նպաստավոր լինի սիրո եւ աշխատանքի համար: Աստղերը կանխագուշակում են, որ այսօր ջրհոսների համար չեն լինի խոչընդոտներ, տհաճությունները կշրջանցեն ձեզ, կհաջողվի իրականացնել այն ամենը, ինչ ծրագրել եք:

### ՁԿՆԵՐ

Օրն անչափ վտանգավոր է: Աստղերը նախազգուշացնում են, որ ձեր մարմնի վրա հայտնված ամեն մի քերծվածք երկար ժամանակ չի ապաքինվի, էլ չենք խոսում լուրջ վնասվածքների մասին: Խորհուրդ է տրվում լինել չափազանց զգուշավոր:

## ԽՈՀԱՆՈՑ

### Հավով փլավ

Հավը լվանալ, մանր կտրատել, աղ անել, գլուխ սոխ մանրել, նախընտրելի է 1 օր թողնել այսպես: 2,5 բաժակ բրինձը կիսաեփ անել եւ քամիչով քամել: Պղնձի տակը յուղ դնել, փռել մեկ լավաշ, վրան մի փոքր կարագ դնել, լցնել մի շերտ կիսաեփ բրինձը, շարել մի շերտ հավի կտորները, կարագ դնել վրան, ծածկել երկրորդ լավաշով եւ եփել գազի վրա թույլ կրակով:

---

### ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ

Ձեւ N1

առ 1 հունվարի 2002 թ.

| | |
|---|---|
| Կազմակերպության | ծածկագիրը |
| անվանումը | **ՍՊԸ «Ոսկե դարպաս»** |
| իդենտիֆիկացիոն կոդը | ըստ ԿԿԴ-ի |
| գործունեության | |
| հիմնական տեսակը խաղատուն | ըստ ՏԳԸԴ-ի 9249 |
| կազմակերպա-իրավական տեսակը ՍՊԸ | ըստ ԿԻՏ-ի 110 |
| տնտեսական կառավարման մարմինը | ըստ ՏԿՄ-ի |
| պետական ռեգիստրում գրանցման համարը | 27311002763 |
| հարկ վճարողի հաշվառման համարը | 01536007 |
| չափի միավորը հազար դրամ | |
| հասցեն Բայրոնի 2/1 | |

| ԱԿՏԻՎ | Տող | տարեսկիզբ | տարեվերջ |
|---|---|---|---|
| **II. Ընթացիկ ակտիվներ** | | | |
| *2. Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր* | | | |
| Հաշվարկներ բյուջեի հետ | 310 | | 1900 |
| Հաշվարկներ սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով | 320 | | 18 |
| Ընդամենը 2 ենթաբաժնով | 390 | | 1918 |
| *4. Դրամական միջոցներ* | | | |
| Դրամարկղ | 410 | 6053 | 1234 |
| Հաշվարկային հաշիվ | 420 | 10050 | 15 |
| Ընդամենը 4 ենթաբաժնով | 470 | 16103 | 1249 |
| Ընդամենը II բաժնով | 480 | 16103 | 3167 |
| Հաշվեկշիռ | 490 | 16103 | 3167 |

| ՊԱՍԻՎ | տող | տարեսկզբին | տարեվերջին |
|---|---|---|---|
| **I. Սեփական կապիտալ** | | | |
| Կանոնադրական կապիտալ | 500 | 10050 | 10050 |
| Հաշվետու տարվա վնաս | 570 | x | (15436) |
| Նախորդ տարվա վնաս | 580 | (5447) | (5447) |
| Ընդամենը I բաժնով | 620 | 4603 | (10833) |
| **III. Կարճաժամկետ պարտավորություններ** | | | |
| *2. Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր* | | | |
| Հաշվարկներ բյուջեի հետ | 820 | 5500 | - |
| Հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ | 650 | 6000 | 14000 |
| Ընդամենը 2 ենթաբաժնով | 910 | 11500 | 14000 |
| Ընդամենը III բաժնով | 960 | 11500 | 14000 |
| Հաշվեկշիռ | 970 | 16103 | 3167 |

### ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N2

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | Հաշվետու ժամանակաշրջան | Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում |
|---|---|---|---|
| Արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայությունների իրացումից զուտ հասույթ | 010 | 23441,0 | 29583,0 |
| Իրացված արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայության արտադրակ. ինքնարժեք | 020 | (2073,0) | (3780,0) |
| Համախառն շահույթ (վնաս) | 080 | 21368,0 | 25803,0 |
| Արտադրանքի, ապրանքի, աշխատանքի, ծառայության իրացումից շահույթ (վնաս) | 110 | 21368,0 | 25803,0 |
| Գործառնական գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս) | 140 | 21368,0 | 25803,0 |
| Սովորական (ֆինանսատնտեսական) գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս) | 170 | 21368,0 | 25803,0 |
| Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս) | 190 | 21368,0 | 25803,0 |
| Նախորդ տարվա վնաս | 200 | (54470,0) | |
| Շահութահարկ | 210 | 37237 | 31250,0 |
| Զուտ շահույթ (վնաս) | 220 | (10422,0) | (5447,0) |

### ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՈՐՈՇ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՇԱՐԺԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N3

| Անվանումը | տող | Հաշվետու ժամանակաշրջան | Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում |
|---|---|---|---|
| **Կանոնադրական կապիտալ** | | | |
| Կանոնադրական կապիտալի տարեսկզբի մնացորդը | 010 | 10050 | 10050 |
| Կանոնադրական կապիտալի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում | 090 | 10050 | 10050 |

### ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N4

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | Գումար | Այդ թվում: դրամարկղ դրամ | Այդ թվում: բանկային հաշիվներ դրամ | Այդ թվում: բանկային հաշիվներ արտարժույթ |
|---|---|---|---|---|---|
| Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը | 010 | 16103 | 6053 | 10050 | |
| Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր | | | | | |
| Արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայությունների իրացումից | 020 | 23441 | 23441 | | |
| Գործառնական այլ գործունեությունից | 070 | 8000 | 8000 | | |
| Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր | 080 | 31441 | 31441 | | |
| Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր | | | | | |
| Կատարված աշխատանքի, մատուցված ծառայության դիմաց | 110 | 36 | 36 | - | |
| Աշխատավարձի եւ դրան հավասարեցված վճարումների դիմաց | 130 | 1236 | 1236 | - | |
| Սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության նպատակով | 140 | 386 | 173 | 213 | |
| Վճարումների բյուջե | 160 | 44637 | 44637 | - | |
| Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր | 180 | 46295 | 46082 | 213 | |
| Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր | 190 | (14854) | (14641) | 213 | |
| Ընդամենը զուտ դրամական հոսքեր գործառնական, ինվեստիցիոն եւ ֆինանսական գործ-ից | 470 | (14854) | (14641) | 213 | |
| Մուտքագրվել է դրամարկղ բանկից | 540 | 10000 | 10000 | x | x |
| Հանձնվել է բանկից դրամարկղ | 570 | 10000 | x x | 10000 | |
| Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ | 620 | 1249 | 1234 | 15 | |

### ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ձեւ N5

#### 9. Հաշվարկներ բյուջեի հետ

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | Տարեսկզբի մնացորդը | Հաշվարկվել է | Մարվել է | Տարեվերջի մնացորդը |
|---|---|---|---|---|---|
| Հաստատագրված վճարներ | 740 | 5500 | 37000 | 44400 | 1900 |
| Տույժեր | 780 | - | 237 | 237 | - |
| Ընդամենը | 800 | 5500 | 37237 | 44637 | 1900 |

#### 10. Հաշվարկներ աշխատավարձի, սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով

| | տող | | Հաշվարկվել է | Մարվել է | Տարվ. մնաց. |
|---|---|---|---|---|---|
| Աշխատավարձի գծով | 810 | - | 1275 | 1275 | - |
| Կենսաթոշակային եւ զբաղվածության հիմնադրամի գծով | 830 | - | 403 | 415 | 12 |
| այդ թվում տույժեր եւ տուգանքներ | 831 | - | 5 | 5 | - |
| Ընդամենը | 840 | | 1683 | 1695 | 12 |

#### 13. Զուտ ակտիվների հաշվարկ

| Ցուցանիշի անվանումը | տող | հաշվեկշռի տողի համարը | Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում | Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում |
|---|---|---|---|---|
| Սեփական կապիտալ | 1030 | 620 | 4603 | - |
| Զուտ ակտիվներ | 1050 | - | 4603 | - |

# Հեռուստածրագրեր

## 10 ապրիլ, չորեքշաբթի

### Հ1

08.00, 9.20 Առաջին ծրագիր
09.00, 13.00, 17.00, 21.00, 24.00, 1.20, 1.25 Հայլուր
10.30 Մարզախարհ
11.00, 18.00 «ՍԻՐՈ ԿԱՆՈՆԱՐԳԱՆՔ»
11.45, 0.20 Կեցցիբերային ճեղքնպաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.20, 23.00 Ռուբիկոն+
17.20 Մուլտֆիլմեր
17.35 Իմ սեր, իմ հավատ, իմ եկեղեցի
19.00 Երեկոյան երեւան
19.20 Հարցամարտ
19.50 Սանրամասներ
20.00 Այլուր
20.10 Կարծիք
20.35 Տունտունիկ
21.45 Ուակի նշան
22.00 ԿՖ «Ռեկոր»
01.30 ԳՖ «ՇԱՅՈՒՍ»

### ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00Բարի լույս, Հայաստան
08.309.30, 16.00, 20.00 ԼՐԱԲԵՐ
10.0018.00 «ՀԵՍԻՆԳՈՒԵՅ»
10.50 Նե Նա
11.20 Կոմերցիոն ծրագիր «Ակցենտ»
12.00 Աղախանյան-շոու
12.30 ԳՖ «ՓՈԽՎԵԼ ՏԵՂԵՐՈՎ»
16.20 Ընտիրանը պաշտպան
16.45 Մուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 Բլյում-Բլյում պատմություններ
17.30 Եռաֆազ
19.00 Civilis
19.25 Դեղատոմս
21.00 «Նոր հայերի» հյուրերը
21.35 Հասցեն՝ Հայաստան
22.00 ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԼՈՏՈ
23.15 1.02
23.30 ԼՐԱԲԵՐ (ՄԻՐ)
24.00 ԳՖ «ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ»

### Ծ

19.30 Մուլտֆիլմ
19.50 22.00 Բախտացույց
20.00 ԳՖ «ՍԻՋԱՄԱՐԳ ՀՆՁՈՂԸ»
22.05 Գիտաստղեր
22.40 ԳՖ «ԱՊՐԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ»

### Արմենիա

08.30 15.00, 18.00, 20.30, 1.30 Ժամը
09.00 21.00 CNN
09.30 Մուլտֆիլմ
10.00 19.40 Ինչքե՞ս, բարեկամ
10.30 15.30 Համերգ
11.00 20.00 Այսուրահ 2000
11.30 Հայրենիք - Սփյուռք
12.00 18.30 «ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՊԵՐ»
13.00 Բլից
13.30 ԳՖ «ՋԱՅՁԻԿ»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
21.30 Բլից
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.30 ՈՒԵՖԱ.Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 ԳՖ «ԵԼԻԶԱՎԵՏԱ»

### Շանթ

08.00 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 1.00, 3.00 ՀՈՐԻԶՈՆ
08.15 1/52.սպորտային ծրագիր
08.45 21.45 Նոստալջիգ
09.15 19.00 «Սատանայի ճուտը»
10.15 17.15 «Լողափ»
11.00 15.15 ՄՍ «Մարդասարդ»
11.20 15.45 ՄՍ «Երկաթե մարդը»
11.40 16.15 ՄՍ «Տիկ հերոսը»
12.15 18.15 ՎՖ «Պատմության ալիք»
13.00 19.45 Օպային հյուր
13.10 Ցերեկային կինոսեանս
14.30 22.40 Պատահական վկա
16.45 «Մեռ»
20.20 «Սոորանոնների կյանքը»
21.30 Ծո-ից ծո Հայաստան
23.10 1.30 Գեղ.ֆիլմ
01.15 Երաժշտական ծրագիր

### ԵՐԵՎԱՆ

07.00 Տրամադրություն.TB
09.30 Առավոտ
11.00 Օրը
12.00 Հ/թ «Այգեոն»
12.30 «ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՅԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ».TB
13.35 Տարեցիկ.TB Մոսկվա
14.30 Էլիտար օրցան
15.00 1.10 Իրադարձություններ.TB
15.15 «ՏԵՍՈՒԾ ԿԵՍՏԵՐԸ».TB
16.20 Սորոս +
17.40 22.30 Գեղ.ֆիլմ
19.00 Ողորության ողղանցներ
19.30 Բուրգ
20.00 «ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ».TB
20.45 ՄՖ մեծահասակների համար
21.00 Հարցերի տաղավար
21.30 Այս երեկո, այս ժամին
Ավարտին Գիշերային կինոսրահ

### ԱՐՄԵՆԱԿՈԲ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Մուլտկինոնկարներ երեխաների համար
18.25 Վ/Ֆ «Դոստոեւսկու տանը» եւ «Կարամազովների խաղերը»
19.00 «Համերգում»
20.30 Վ/Ֆ «Ճանապարհորդություն դեպի Աֆրիկա»
21.00 Զվարճալի ծրագիր «Կուկուռիկ»
21.30 «Երեւանի գիշերներում»
22.00 Գ/Ֆ «Թիկունք-թիկունքի»
23.45 Վ/Ֆ «Գտնել Ֆորեսթերին»

### ՀԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/ս-լ «Թոմն ու Ջերին»
8.15 Վերկացիկ
8.30 Մ/Ֆ «Ճանապարհ դեպի էլդորադո»
10.00 Գ/Ֆ «Ազատեք Վիլիին»
11.25, 18.30, 20.00 Մուլտծրագիր
12.15 Մ/Ֆ «Կազակները»
13.30 Գ/Ֆ «Ծուռ հայելիների թագավորությունը»
14.45 Մ/Ֆ «Պոչեր»
15.00 Մեր հայրենիքի պատմությունը
15.20 Մ/ս-լ «Վինի Թուխս»
16.00 Գ/Ֆ «Միրելիս, մենք մեզ փոխարինել ենք»
17.10 Մ/Ֆ «Թուրը քարում»
19.00 Աստղածաղիկ
19.30 Վ/Ֆ «Վայրի բնության բազմազանությունը»
20.45 Մեր հեքիաթների հեքիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Մեր մրցավազք»
22.10 Մ/Ֆ մեծահասակների համար
22.40 Համաշխարհային երաժշտություն MTV-ղասական

### ՍԻՆԵՄԱՔՍ

00.40 Օմեն-2
02.25 16մմ
04.25 Անհետացում
06.10 Արեւին հետամտելիս
07.45 Միուսի Մագու
09.10 Էսկալիբուր
11.25 Կամավոր հրաժիշը
12.55 Ճանապարհային ոստիկանություն-99
14.30 Լոուրենս Արաբիացին-1
17.20 Փոխվել տեղերով
19.10 Վառվող լարեր
20.45 Վանդա անունով ձկնիկը
22.30 Փերլ Հարբոր-1

### ОРТ

07.00 Բարի լույս
10.00 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15 20.00 «ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՊԵՐ»
11.15 Տիեզերք.9 ռոմե մինչեւ երկինք
11.45 Թույլ օղակ
12.35 Սմակ
12.50 Գրամոնություն
13.15 «Կրեմլ-9».«Վ.Ստալին.թռիչք»
14.00 ՎԴ «Նուզգար Սաջայի վերջին փաստարկը»
14.30 ԳՖ «ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԸ»
16.15 Մուլտսերուբեն
16.35 100% ծրագիրը
17.00 22.35 «ՄԱՐՑՈՒ ՈՒԺ-3»
18.00 Մեծ լվացք
19.25 Ռուսական էկստրիմ
21.00 Ժողովուրդն ընդդեմ
22.00 ԺԱՄԱՆԱԿ
00.30 Գիշերային «ԺԱՄԱՆԱԿ»
23.40 «Կրեմլ-9».«Վ.Ստալին.ան-կում»
01.00 Խաղաղ տուն
01.30 Գիշերային հերթափոխ

### РТР

06.50 7.50, 8.50, 9.50, 21.35, 0.20 Լուրեր - Մոսկվա
07.00 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 24.00 Լուրեր
07.10 Ուղղակի օրացույց
07.15 8.30 Ընտանեկան նորություններ
07.25 9.10 Հերթապահ բաժանմունք
07.30 14.45, 18.30 Ազդագիր
07.40 9.30, 18.20 Ճանապարհային պարեկ
08.10 18.40 PTP-ի փորձաքննություն
08.20 Ազգային եկամուտ
08.25 15.20 Լուրեր-սպորտ
08.40 9.40 Նախաբան
09.15 Մոսկվա - Մինսկ
10.10 ՎՍ «Գիտություն գերճանաչի մասին»
11.10 ԳՖ «ԱՄՈՒՍՆԱՑԻՐ ՍԻՐԵԼՈՎ»
12.20 «ՍԱՆՏԱ ԲԱՐԲԱՐԱ»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 Ինչ է ուզում կինը
14.30 Մուլտսերիալ
15.25 «ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԵԴԵՄ»
16.25 «ՎԱՅՐԻ ՀՐԵՇՏԱԿԸ»
17.20 «FM-Ը ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ»
18.50 «ՄԵՐ.RU»
19.50 «ԿՈՄԻՍԱՐ ՌԵՔՍ»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 «ԵՐԵՔՆ ԸՆԴԴԵՄ ԲՈԼՈՐԻ»
22.55 «ՏՈՒՐԵՑԿՈՒ ՔԱՅԼԵՐԳԸ»
00.30 Սենատորների ակումբ
01.15 ԳՖ «ՍԱԲՐԻՆԱ»

### НТВ

07.00 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Այսօր
07.05 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտ
09.50 20.35 «ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ»
11.25 18.45 Ընչաքաղցություն
12.05 Բնաշխարհի ճանապարհորդությունը
12.30 Միջավայր
13.20 ԳՖ «ԱԵԼԻՏԱ, ՄԻ ՀԵՏԱՊՆԴԻՐ ՏՂԱՄԱՐԴԿԱՆՑ»
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.40 19.35 Քրեական գործ
17.30 21.40 «ԲԱՆԴԻՏԱԿԱՆ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ»
23.35 Ֆուտբոլ.ՉԼ եզրափակիչ «Ռեալ»-«Բավարիա»
01.35 3-րդ խաղակես


**Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին**

**Ակրոբրոք ՍՊԸ**
ք. Երեւան,Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

**Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ**
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ (051) 44469, 41206

**Ալինվեստ ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, 564063, (09) 429412

**Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ**
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

**Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ**
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

**Այթի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ**
ք. Երեւան,Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

**Արդշինբրոք ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

**Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 525801, 566448

**Արմենբրոկ ՓԲԸ**
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ (3741) 528986, 542125, 585662

**Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, 544657, (09)400699

**Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա բն.1
Հեռ.՝ 532829, 532815, (09)415100

**Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

**Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417,, 569680

**Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ**
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

**Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ**
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (041) 23109

**Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ**
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

**Ռենեսա ՓԲԸ**
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27, 523929

**Վրինկո ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

**Տոնուսն ՍՊԸ**
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407


**Armex**
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

## 2002 թ. ապրիլի 9-ի առեւտրային նստաշրջան

### ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

| Թողարկող Issuer | Համ.** ABBR | Ցուցակ Listed | Առ* Bid | | | Վաճառք* Ask | | | Կատարված գործարքներ Transactions | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | լավագույն գին Best price | միջ. կշռ. գին Avg. price | Ծավալ Total qnt. | լավագույն գին Best price | միջ. կշռ. գին Avg. price | Ծավալ Total qnt. | Նվզ. գին Day low | առավ. գին Day high | միջ. կշռ. գին Avg. price | փոփ.% Avg% | Ծավալ Volume |
| ԱՎՏՈՄԱՐԵԳԱՏՆԵՐԻ Գ/Ն | AVAG | B | 1,500.0 | 1,500.0 | 500 | | | | | | | | |
| ԷՐ ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ Գ/Ն | EKQG | B | 400.0 | 400.0 | 25 | | | | | | | | |
| ԼԵԿՏՐԱՄԱՊԱՏ | ELAP | B | | | | | | | | | | | |
| ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ | HQMQ | B | 1,500.0 | 1,500.0 | 500 | | | | 500.0 | 500.0 | 500.0 | | 69,000.0 |
| ՁԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ Գ/Ն | JHJG | B | | | | 10,000.0 | 10,000.0 | 200 | | | | | |
| ԽԱՐԲԵՐԴ | KHRB | B | | | | | | | 1,000.0 | 1,000.0 | 1,000.0 | 0.0 | 73,000.0 |

* - Չբավարարված գնման/վաճառքի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերը առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ:
** - 4 նիշից բաղկացած համակարգը բաժնետիրական ընկերության հասարակ անվանական բաժնետոմսի համարն է: Արտոնյալ բաժնետոմսի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է P եւ արտոնյալ բաժնետոմսերի տվյալ դասին շնորհված համարը: ՍՊԸ-ի բաժնեմասի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է CO:

Տեղեկությունները ներկայացվում են ՀՖԲ-ում ցուցակված այն արժեթղթերի վերաբերյալ, որոնցով տվյալ առեւտրային նստաշրջանի ընթացքում գրանցվել է գնման/վաճառքի հայտ կամ գործարք: Բոլոր գները ներկայացված են ՀՀ դրամով:
ՀՖԲ-ում ցուցակված բոլոր արժեթղթերի գնանշումներն ամփոփ տեսքով հրապարակվում են ամսական 2 անգամ՝ յուրաքանչյուր ամսվա 15-ին եւ վերջին օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:
Այդ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

©Armex


# ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք:
Եռաֆազ հոսանք, ջուրը մշտական:
Հարմար է օֆիսի, սալոնի, բարի եւ այլ օբյեկտների կառուցելու համար:
Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:
Գինը $20.000:

For Your Internal News of Armenia
www.azg.am
Log on to In English, Russian, Armenian and Turkish

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

# Սկանվորդ

1

1

Գնացքի «միավոր»

Պարա-բատրոն

Դուրյանը, բայց ոչ Պետրոսը

Պերմի մարզի տարածքը

3

2

30 արծաթ

Խորովածի «բոյով կոլեգան»

Զսպանակի «տարր»

Մայր, մարե, ...

«Մեռած հոգիներ»

Նապոլեոնյան մարշալ

Դժոխք Արմենակը

4

Հոմանիշ է ամբարին

Պավլիշվիլու երկրացի կոլեգան

Հավիտենական հանգրվանություն

Մարզական ծղոտե գորգ

Բնակավայր

«Ձիպի շարժիչով» ռուս. մեքենա

«Հայաստան» երգ. Լեւոնյան

«ԱՆ-վրդով» ռուղուկածայն

5

Կարդինալ Ռիշելյեի անունը

Լիճ Ամասիայում

Նոր տիպի վերանորոգում

Լողացող «տանկ»

Ռիգացու բռշակի միավորը

Պուրակով առանձնատուն

Ցեղ, տոհմ, սերունդ

Վարելիս երգվող երգ

Պախրա

ժե, ինի, ...

Քնած «լարախաղաց»

Ճաշակում

Սրտակից

Անոթ, սրվակ

Վայրկյանի վաթսունապատիկը

Ուստիանի «քաջ» ամուսինը

Ապինայի անունը

Առաստաղից էլ վեր

3

Պոպ-երգչուհի Պոլինա ...

Զատիկ, խաղորդօրինեք

Ռուս կնոջ «կրոնանուն»

Ռեալիստ

Բարմալեյին ատելի շուն

Ամպրոպից առաջ «տիրողը»

Ծիծեռնակի բնի շինանյութ

Հոկտեմբերիկի «ապագան»

Սիրելի ժանր Նար-Դոսի համար

Ֆրանսիացու պորտատան

Երկրագնդի «չոր» հատվածը

Դասախոս

Կինոթատրոնային «դասաժամ»

Դյուսնի «փորիչը»

... Պիկասո

Կշռաչափերի «ռեկորդակիրը»

Մարտին Լյութեր ...

Նուրբ գործվածք

Ծծկերի «բողոքը»

Զգեստների ցուցադրավայր

Կոստյումի երրորդ «անդամը»

Զրաման, փարչ

Գերկարճ, մետրային, ռադիո

Ունքերի «աղեղնաձեւ որակ»

2

Գետի հոսող «մակետ»

Վեգ, ալչու

Իքսը որպես մեծություն

Նեֆրոլոգիա

«Կշռադատող» հույն դիցուհի

Բուսաբանկենսաբան

«Հրազենային» սառցակտոր

Հակաքրիստոս

Ավարառություն

Ճանապարհներից գալարունը

Պլանավորված գործ

Ֆիլմի «ընթացքը»

Գետին բնորոշ ընթացք

Ջերմին համարժեք

4

Խորխորատ

Խուզարկու շան «բռնածը»

Ռուս բառարանագիր Վլադիմիր ...

Երբ չունի Թյորները

Ֆրանսիական երեկոյան թերթ

5

... կեծակի

Թիվ, շաբաթ

Սապատ

«Փնքի տղա»

Կանացի «շալվար»

«Անչափահաս» Միերը

Քար, որի հանքը Արթիկում է

Համբավ, հեղինակություն

Չգիտակցված մղում

**«ԱԼՖՐԵԴԻ ՍԵՆՅԱԿՈՒՄ»**

# Հեռուստադիտողի արձագանքին ի պատասխան

Իր տեսակի մեջ «Ալֆրեդի սենյակում» հեռուստախաղը նորույթ է հայկական հեռուստաէկրանին, եւ բնական է, որ գրավել է բազմաթիվ հեռուստադիտողների ուշադրությունը: Խաղին տրվող գնահատականները տարբեր են՝ ե՛ւ դրական, ե՛ւ բացասական: «Ազգ» օրաթերթի խմբագրությունը եւս իր ընթերցողներից բազմաթիվ զանգեր է ստանում, որ նույնպես խաղին են առնչվում: Ստորեւ ձեզ ենք առաջարկում հարցեր, որոնց միջոցով դուք նույնպես խաղի կարող եք մասին ձեր կարծիքը արտահայտել.

*1. Դիտո՞ւմ եք «Ալֆրեդի սենյակում» հեռուստախաղը:*

*2. Մեր հասարակությանը խորթ չէ՞, արդյոք, նման խաղը:*

*3. Մասնակիցներից ո՞ւմ եք համակրում: Ինչո՞ւ:*

Հարցերին պատասխանելու համար կարող եք զանգահարել «Ազգ» օրաթերթ՝ **52-93-53** հեռախոսահամարով: Ամփոփելով երրորդ հարցի պատասխանները՝ «Ազգն» ամեն օր կհրապարակի նաեւ խաղի մասնակիցների վարկանիշը:

Արդեն ստացված կարծիքները եւ հարցերի պատասխանները ներկայացնում ենք ընթերցողի ուշադրությանը:

▼▼▼

Մեկ անգամ նայել եմ, իմաստ չեմ գտնում խաղի մեջ: Կարծում եմ, կազմակերպիչներն էլ հստակ չեն պատկերացնում, թե ինչ են ցանկանում:

**Աշոտ Հայրապետյան, 44 տարեկան**

▼▼▼

Կարծում եմ, որ խաղի կազմակերպիչները փորձել են ստեղծել «Последний герой» եւ «За стеклом» ռուսական հեռուստախաղերին նման նախագիծ: Խաղն ինձ համար դեռեւս անհասկանալի է: Այն կարծես վերցնված հաղորդումների վատ նմանակումը լինի՝ հարմարեցված հայաստանյան իրականությանը:

***Արմեն Խանամիրյան, 22 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո, սակայն միայն երեկոյան:
2. Ինձ համար դեռեւս անհասկանալի է խաղի իմաստը, ուստի խորթ լինելու մասին դեռեւս ոչինչ չեմ կարող ասել:
3. Համակրում եմ Գառնիկին՝ խոհեմության համար:

***Անժելա Ամիրխանյան, 32 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո:
2. Ոչ, մեր հասարակությունը սովոր է ամեն նորին անուն դնել:
3. Բոլորին, ավելի շատ իրենց համարձակության համար, որ փորձում են ջարդել կարծրացած մտայնությունները:

***Արմինե Սարիբեկյան, 20 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո՛, երբեմն:
2. Խորթ է:
3. Ոչ մեկին, քանի որ նրանցից ոչ մեկն ըստ էության անհատականություն չէ: Իսկ նման խաղերը հետաքրքիր են միայն անհատականությունների մասնակցությամբ:

***Արամայիս Հարությունյան, 27 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո:
2. Խորթ է:
3. Արմանին (լավն է):

***Մ. Հարությունյան, 41 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո:
2. Խորթ է, բայց արդեն հետաքրքիր է:
3. Համակրում եմ Գառնիկին՝ իր տղամարդկային հատկանիշների, եւ Յուննային իր միամտության համար:

***Արթուր Գեւորգյան, 25 տարեկան***

▼▼▼

1. Այո:
2. Այլանդակություն է:
3. Ոչ մեկին չեմ համակրում: Խղճում եմ փորձաճագար դարձած մարդկանց:

***Սերգեյ Գալոյան, 52 տարեկան***

1. Ոչ միշտ:
2. Կարծում եմ՝ ոչ:
3. Բոլորն էլ համակրելի երիտասարդներ են: Կարելի է առանձնացնել Ստամբուլից եկած Պողոսին եւ բժշկուհի Լիլիթին:

***Արթուր Սելիմյան, 18 տարեկան***

Ապրիլի 9-ի քվեարկության արդյունքները՝

| | |
|---|---|
| Գառնիկ | 2 |
| Արման | 1 |
| Լիլիթ | 1 |
| Յուննա | 1 |
| Պողոս | 1 |


NGO STRENGTHENING PROGRAM
World Learning/Armenia
ՀԿ ՀԶՈՐԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
Համաշխարհային ուսուցում/Հայաստան

## ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության կողմից ֆինանսավորվող Համաշխարհային ուսուցման (ՀՈՒ) ՀԿ հզորացման ծրագիրն առաջարկում է շահերի պաշտպանության դրամաշնորհներ Հայաստանի բոլոր այն կայացած հասարակական կազմակերպություններին (ՀԿ), որոնք հետաքրքրված են, կամ աշխատում են շահերի պաշտպանության նախաձեռնությունների ուղղությամբ:

Նախաձեռնությունները ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետեւյալ խնդիրներով.

ա) շահերի պաշտպանության քարոզարշավներ, որոնք կնախաձեռնեն նոր օրենքներ կամ գոյություն ունեցող օրենքների բարեփոխման առաջարկներ,

բ) քարոզարշավներ, որոնք կընդգրկեն ՀԿ-ների շահերի պաշտպանության կոալիցիաներ՝ բարեփոխումների համատեղ հասնելու համար,

գ) հանրային կրթությունը եւ իրազեկությունը խթանող քարոզարշավներ, որոնք նպաստում են տեղական, տարածաշրջանային եւ կենտրոնական կառավարման մակարդակում որոշակի օրենքների, քաղաքականության, ընթացակարգերի բարեփոխումներին:

Սկսած ս. թ. ապրիլի 8-ից՝ հայտի ձեւը կարող եք ստանալ ՀՈՒ ինտերնետային էջից՝ www.worldlearning.am հասցեով, կամ ՀՈՒ երեւանյան գրասենյակից Մոսկովյան 24, բն.1 հասցեով: Հայտերը պետք է հանձնել ոչ ուշ, քան 2002թ. ապրիլի 29: Տեղեկությունների համար դիմել. 58-26-20, 52-08-51, 54-35-76:



Հայաստանի ամերիկյան համալսարան հատուկ դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր

*ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար*

**Ռոլանդ Շառոյանը**

*ներկայացնում է՝*

«Մշակութային քաղաքականությունը Հայաստանում»

Դասախոսությունը տեղի կունենա երեքշաբթի օրը, 2002 թ. ապրիլի 9-ին, ժամը 18:00-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում

Դասախոսությունը կընթանա հայերենով

Մուտքն ազատ է

*Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 51-27-06,*
http://www.aua.am/, extension@aua.am



ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ



ԵՐԵՎԱՆ

## ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՂՈՏԱՅԻ ԱՃՈՒՐԴՆԵՐ

29.03.02թ. - 05.04.02թ. կայացել են Հյուսիսային պողոտայի օտարման գոտու Թումանյան - Տերյան փողոցներին հարող թիվ 6 (1300 ք.մ.) - Լալայանց եւ Տերյան փողոցներին հարող թիվ 7 (1600 ք.մ.) հողամասերի աճուրդները: Երկու աճուրդներում հաղթող է ճանաչվել մեկ քառակուսի մետրի համար 303 ԱՄՆ դոլարին համարժեք առավելագույն գումարը առաջարկած մասնակիցը:

Թումանյան եւ Լալայանց փողոցների միջեւ ընկած հատվածում վերջին՝ թիվ 8 (800 ք.մ.) հողամասի համար աճուրդը տեղի է ունենալու ս.թ. ապրիլի 12-ին:

Աբովյան փողոցին, Հյուսիսային պողոտային եւ նախկին «Մանկական աշխարհ» կենտրոնական հանրախանութի շենքին հարող թիվ 16 հողամասի (10000 ք.մ.) համար աճուրդը տեղի է ունենալու ս.թ. ապրիլի 22-ին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, ք.Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն, IV հարկ, հեռ. 559501, 559502, ֆաքս. 400749, 403301, էլ-փոստ՝ auction@legal.am:



## ԿՈՐԵԼ Է

Շահումյանի պետռեգիստրում գրանցված «Տիար Գասպարյան» ՍՊԸ-ի դրամարկղի գիրքը: Համարել անվավեր:



ARMENTEL

## ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» հայտարարում է հեռահաղորդակցության համակարգերի դիստրիբյուտերի բաց մրցույթի հրավեր

**Ընկերությունը**
«Արմենիա տելեֆոն կոմպանի «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ Հայաստանի Հանրապետության հեռահաղորդակցության միակ օպերատոր՝ ավելի քան 7000 աշխատակիցներով, 65 մլն ԱՄՆ դոլար գերազանցող շրջանառությամբ, 62 մլն ԱՄՆ դոլար գործառնական եկամուտներով, ավելի քան 27.000 բջջային բաժանորդով, 684.000 ֆիքսված հեռախոսի բաժանորդով

**Դիստրիբյուտերական ցուցակ**
- Բջջային կապ եւ ծառայություններ (պայմանագրային եւ կանխավճարային)
- Բջջային հեռախոսներ եւ ակսեսուարներ
- Հեռահաղորդակցության ծառայություններ
- Հեռահաղորդակցության ծառայություններ եւ սարքավորումներ (ISDN, PSTN, PBX եւ այլն)

**Հիմնական պահանջները**
- Պետական ռեգիստրի լիցենզիա
- Բաժնետերեր
- Ֆինանսական հաշվետվություն
- Կադրեր (մենեջերների անգլերեն լեզվի իմացություն)
- Միջազգային կամ տեղական հեռահաղորդակցության ոլորտի եւ/կամ կոմերցիայի փորձ
- Առկայություն կամ ֆինանսական հնարավորություն ամենաքիչը 5 խանութ կարճ ժամանակահատվածում բացելու (Երեւան, Գյումրի, Էջմիածին, Վանաձոր եւ այլն)

**Նամակ-առաջարկի պահանջները**
- Գործունեության համառոտ ներկայացում
- Բոլոր հիմնական պահանջվող փաստաթղթերի պատճեններ
- Նամակ-առաջարկի լեզուն պետք է լինի հայերեն եւ անգլերեն

Հեռահաղորդակցության համակարգերի դիստրիբյուտերի մրցույթի պայմանները շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ «Արմենտելի» գլխավոր կոմերցիոն տնօրենի գրասենյակից ապրիլի 10-ից (հասցեն՝ Սիարոնյան 2, 5-րդ հարկ):

Մրցույթի մասնակցության արժեքը կազմում է 5000 դրամ, որը պետք է վճարվի «Արմենտել» ՀՁ-ի հաշվին (Յունիբանկ, առեւտրային բանկ, Հայաստան 2350001073933313):

Նամակ-առաջարկը պետք է ներկայացվի փակ եւ կնքված ծրարներով ոչ ուշ քան 2002 թ. ապրիլի 20-ը գլխավոր կոմերցիոն տնօրենի գրասենյակ, նույն հասցեով:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ



ARMENTEL

## ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» հայտարարում է մրցույթ տպիչ սարքերի քարտրիջների մատակարարման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները:

Մրցույթի անցկացման պայմանները շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝

«Արմենտել» ՀՁ, Սիարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 217 սենյակ, հեռ. 28.70.66:

Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով մինչեւ 2002 թ.-ի ապրիլի 22-ը, ժամը 12:00-ն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ


«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 9. 04. 2002 Գինը՝ 100 դրամ